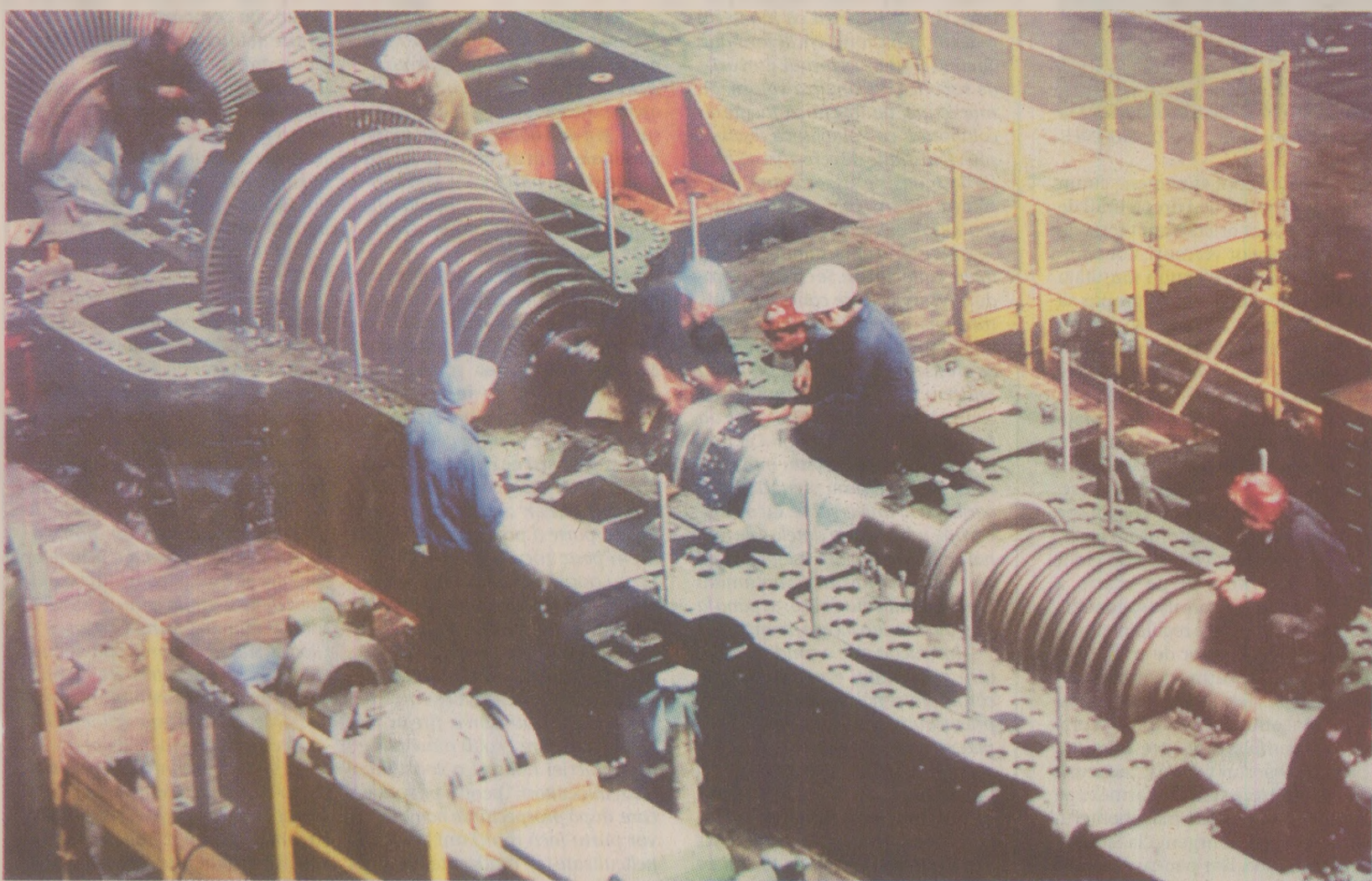

IMGB - LA COTA DE SUS A TEHNOLOGIEI ROMÂNESTI

Ritmul sport al industrializării a creat necesitatea dezvoltării construcției de mașini grele. În 1989, IMGB-ul era considerat „vârful tehnologic al industriei românești”

În 1989, IMGB-ul (Întreprinderea de Mașini Grele București) era o reclamă vie a succesului pe care, chipurile, economia centralizată îl înregistra și una dintre mărcile epocii care fusese îngheșuită de propagandistica timpului unde între perfecțiunea comunistă și idealurile muncitorești.

Mitul colosului industrial a fost spulberat o dată cu trecerea timpului, care nu a fost prea îngăduitor cu uzina ce acum 20 de ani făcea istorie sub defunctul regim. În drumul său spre economia de piață, uzina s-a împiedicat serios de regulile „capitalismului sălbatic”, trebuind să abandoneze de voie, de nevoie, strategia impusă de Nicolae Ceaușescu în 1977. „A sosit timpul să transformăm cantitatea într-o nouă calitate.”

Una dintre urmările imediate ale industrializării masive conduse de regimul comunist a fost creșterea

consumului de energie electrică, ceea ce a dus mai departe, ca o consecință normală, la dezvoltarea industriei constructoare de mașini energetice, care trebuia să producă echipament hidro și termoelectric la costuri mai mici decât ar fi costat achiziționarea lor din import.

Tehnologiile achiziționate prin licență pentru utilaje de energetică clasică au fost ajustate să se potrivească și pentru energetică nucleară, realizându-se ulterior echipament pentru centrale nucleare (se plănuia instalarea a nu mai puțin de cinci grupuri de 700 de MW: la Cernavodă, încă două pe Dunăre și trei în Ardeal). La economiile făcute de statul comunist prin fabricarea lor în țară la un preț mai mic decât cel la care ar fi fost importate, se adăuga exportul realizat cu aceste facilități. Astfel, în anii '80, construcția de ma-

șini realiza peste 40% din bunurile exportate de România. IMGB deținea o pondere majoră în tot acest export, oferind spre vânzare peste 55% din construcțiile de mașini în țările CAER, în cele asiatice, dar și în țări europene cu economie de piață. Nu este de mirare, deci, că la acea vreme IMGB era văzută ca vârful tehnologic al industriei românești și ca una dintre uzinele privilegiate de Partidul Comunist. Avea în plus reputația că dacă ceva nu poate fi fabricat în alte părți ale țării poate fi realizat aici.

Dar, conform practicilor vremii, nu întotdeauna grija față de economia pe care statul o putea face era și prima prioritate. Unele obiective erau atașate inițial LDE, traduse neaoș prin: Lăsați Dracului Economii. Când interesele partidului o cereau, timpul record de punere în funcțiune a unei investiții prima în fața costurilor, care,

de cele mai multe ori, erau gigantice. Conform ordinelor venite de sus, uzina trebuia să realizeze prima turbină de 330 de Mw până în august 1972, pornind de la zero. În decembrie 1973, cu mari eforturi umane și materiale, era gata, având o întârziere de doar opt luni. Iar asta în condițiile în care ciclul de fabricație pentru un astfel de turboagregat în Occident era de minimum 3,5 ani.

Republica Socialistă România, prin Întreprinderea de Mașini Grele București, întreținea relații esențiale de export nu numai cu URSS, ci și cu RF Germană, Franța, Cehoslovacia, Suedia sau Elveția, unde livra turboagregate, turbine de puteri mici și echipament nuclear, dar și cu țări „pretene” precum Iordania, Siria, Irak sau China, cu care Ceaușescu avea relații strategice.

(Continuare în pag. a III-a)

Tablagiul Duță, un cowboy în trenul cu armament

Bursa zvonurilor, care spre finalul regimului comunist ținea loc de mass-media, a aruncat pe piață o poveste de-a dreptul spectaculoasă: la începutul lunii decembrie 1988, undeva în Ardeal, civilii ar fi atacat un tren militar plin cu arme. Sperând că și mămăliga românească este pe cale să explodeze, ori măcar să dea în clocot, chiar și posturile de radio străine au preluat povestea și au lăsat să se înțeleagă că ținta aceluia atac ar fi fost niște arme, care ar fi urmat să fie utilizate într-un atentat care ar fi vizat... Povești! Oficial, nici atunci și nici mai târziu, nu s-a aflat absolut nimic despre atacarea trenului cu pușcoace. Iar sămburele de realitate din spatele alicui aventuri ciudate a rămas ascuns în arhivele instanțelor militare.

În realitatea ei, întâmplarea cu trenul încărcat cu arme care ar fi fost atacat de civili s-a petrecut exact pe dos față de modul în care au povestit-o zvonurile. Departele de a fi agresi, civilii au fost cei atacați. Iar unul dintre ei a fost chiar victima unui subofiter bezmetic, care s-a jucat de-a Vestul sălbatic în Gara Vinu de Jos.

Această poveste aventuroasă a început la 7 decembrie 1988, când sergentul major Ilie Duță, de la UM 01550, a fost numit, prin Ordin de Zi pe Unitate, comandant al unei găzdi compuse din cinci militari în termen, împreună cu care urma să plece într-o misiune cu totul deosebită. De fapt, ei urmau să asigure paza unui „transport special”.

(Continuare în pag. a II-a)

CALENDAR

17 februarie (vineri)
Soarele a răsărit la 7:13, a apus la 17:47
Luna a răsărit la 14:25, a apus la 5:46
Sărbătoare creștină:
Sfântul Mare Mucenic Teodor Tiron; Sfânta Mariamna; Sfântii împărați Marcian și Pulheria

S-a întâmplat la 17 februarie 1989

• Danemarca a fost lovită de o furtună puternică. În vestul țării intensitatea vântului s-a manifestat cel mai violent, în special în regiunea Juetland, unde zone întinse au fost inundate, iar numeroase case au rămas fără acoperișuri.
Ramona VINTILĂ

JURNALE PERSONALE

17 FEBRUARIE

„Liniște, vă rog! Cenzorul tocmai scrie ceva despre cuvântul liberate!”
(un poet polonez)
Mircea Zăciu, Jurnal IV, București, Editura Albatros, 1998, p. 403

Huxley în Micul Arhmede: „Noi clasificăm oamenii după culoarea ochilor și părului, după forma craniilor. N-ar fi mai rațional să-i împărțim în specii intelectuale? S-ar găsi atunci diferențe infinit mai mari între tipurile mintale extreme decât între un boșman și un scandinav. Copilul acesta, mă gândesc eu, când va crește mare, va fi față de mine, din punct de vedere intelectual, ceea ce este un om față de un câine.”
(Continuare în pag. a II-a)

CADOURI PENTRU FAMILIA CEAUȘESCU

CEAIUL PRIETENIEI

FOTO: Arhivele Naționale

În calitatea de conducător al României, Nicolae Ceaușescu, dar și soția sa Elena au primit sute de cadouri de la omologii străini sau de la „organizațiile oamenilor muncii” din țară. Printre cei care le-au oferit „atenții” s-a numărat și regele cambodgian Norodom Sihanouk. Relația dintre cei doi conducători de stat a fost destul de strânsă, în condițiile în care România,

alături de Iugoslavia și Albania au fost singurele state europene care l-au susținut după lovitură de stat militară dată de Lon Nol.

Serviciul de ceai i-a fost oferit lui Nicolae Ceaușescu de către regele cambodgian într-una din cele cinci vizite efectuate în România.
Adela-Cristina TEODORESCU
Diana ROTARU

JURNALUL OMULUI SIMPLU

Mai bine mort, decât gratis la stat

Părinți sau rude la țară - singura soluție pentru supraviețuire în Clujul anului 1989. În magazine nu găsești nimic. Sau aproape nimic. La începutul anului, bătaia pe pâinea „raționalizată” e mare, carnea, ouăle și laptele le găsești doar dacă la 4:00 dimineața te afli în față la „Miorița”, singurul magazin din centru unde mai și „prinzi” câte ceva, cu puțin noroc și ceva forță fizică cu care să împingi „pioniereste” persoanele din fața ta, poate-poate ajungi mai repede la

teighea, înainte să se termine marfa. Noroc că nu e iarnă grea, ca aceea din '85, iar statul la coadă e suportabil. Noțiunea timpului pierdut nu există. Învoirile și concediile medicale sunt în floare, iar biletele de acest gen curg contra unei sticle de țuică, a bonurilor de ouă, carne sau ulei, sau, pentru fericiții care au pe cineva „la țară”, contra produselor aduse de acolo. Dar nici acolo nu mai e ce-a fost...
(Continuare în pag. a III-a)

JURNALUL ZILEI

Adunările generale ale CAP-știlor

Responsabilii cooperativelor agricole de producție au convocat adunările generale ale CAP-știlor pentru „mobilizarea” pe anul 1989. Echipa de handbal masculin a României a continuat seria succeselor de la campionatul mondial din Franța. Planul cinematografic pe anul în curs elaborat de CC al PCR includea numai filme propagandistice. Hărnicia muncitorilor și marea Tovarășului erau temele predominante.

La „indicțiile” lui Nicolae Ceaușescu, țărani cooperatori s-au intrunit în cadrul „adunărilor generale ale oamenilor muncii din agricultură”. Campania de primăvară începea în câteva săptămâni, iar activiștii trebuiau să raporteze la centru dacă nu cumva însăși mârșările erau puse în pericol de eventuale neglijențe ale responsabililor

CAP-urilor. Indiferent de condițiile climatice, anul 1989 trebuia să fie îmbelșugat, ca nu cumva să se trimită raportări negative la Congresul al XIV-lea, care era programat să se desfășoare în toamnă. Planul trebuia depășit uniform în toate regiunile țării - producția la cereale din județele de munte trebuia să fie egală cu cea din regiunile fertile ale Bărăganului!

(Continuare în pag. a III-a)

AICI RADIO EUROPA LIBERĂ!

Postul în limba română avea audiența maximă din Europa de Est

Reputatul politolog Michael Shafir este profesor și șef de catedră la Facultatea de Studii Europene a Universității „Babeș-Bolyai” din Cluj-Napoca. A înzestrat instituția cu un fond unic de documentare „Arhiva 1989”, în alcătuirea căruia intră și rapoartele Secției de cercetare de la Radio Europa Liberă. În anul 1989, Michael Shafir era de trei ani șeful acestei secții, care întocmea pentru patronatul american și cercetătorii interesați sinteze despre România (prezentate regulat, prin bunăvoința domniei-sale, în ziarul nostru).

Ne-am întâlnit recent la Cluj-Napoca, orașul unde s-a stabilit după un lung periplu prin lume. Am convorbit despre ratingul postului în limba română de la Radio Europa Liberă, fenomenul disidenței românești, rapoartele și concluziile Secției de cercetare a opiniei publice din Est și Secției de cercetare România...

Michael Shafir emigrat din România în Israel în 1961, imediat după liceu. A făcut studii de engleză și de istorie. După absolvirea lor și finalizarea stagiului militar, a onorat o ofertă de lucru primită din partea Radio Europa Liberă. „M-am întors în Israel de la Europa Liberă în 1967 și atunci am știut deja că vreau să fac științe po-

litice, și asta am făcut de la început până la doctorat”, își amintește acum. Și-a susținut doctoratul în științe politice în 1981, la Universitatea Ebraică din Ierusalim. 700 de pagini cu tema „Intelectualul și Partidul Comunist, cazul României”, după luni de documentare în arhivele Europei Libere, lecturi la zi din cărți și ziare trimise periodic de mama sa din România și o bursă de doi ani la Londra. „M-am documentat, în ceea ce privește cărțile, foarte mult la British Museum și mă întrebam: «Oare pe scaunul ăsta o fi stat Marx sau n-o fi stat Marx?»”, zâmbește amintiri.

Audit și cercetare

La Europa Liberă

La Radio Europa Liberă a început prin a fi directorul adjunct al Departamentului de cercetare a opiniei publice. „Poziție în care îmi cam pierdeam 90% din timp, cercetând chestiuni cum ar fi: dacă țărânimea poloneză ascultă programul pentru țărani al Europei Libere de la ora cinci la șase dimineața. Vă închipuiți că nu era cel mai excitant lucru”, spune acum.

Ce metode foloseați ca să investigați opinia publică?, l-am întrebat. „Bineînțeles că impedimentul principal era

că nu aveam acces la un esanșion reprezentativ. Noi ne bazam pe interviuri cu turiști. Acest esanșion aleatoriu se lovea de o problemă foarte serioasă. La acea vreme, România era o țară cu o pondere pe hârtie de, dacă nu mă înșel, 46% sau 47% oameni care trăiau la sate. Cam așa era, cel puțin oficial. Ei bine, câți din aceștia ajungeau în Occident, deci pe câți îi puteai intervieva? Și, din puținii care ajungeau în Occident, câți erau dispuși să se pună în pericol acordând acest interviu? Pentru că lumea venea terorizată. Deci, de la bun început, efortul principal când se începea un nou an să recrutăm subiecți din rândul populațiilor subreprezentate. Nu era nici o problemă de a recruta subiecți din cadrul intelectualității umaniste ș.a.m.d., nici din cadrul intelectualității tehnice, dar ea reprezenta un strat de fapt foarte puțin semnificativ ca pondere în populație, chiar dacă aceștia erau în bună parte așa-ziii Opinion-makers. Ei bine, pentru a face față acestui mare impediment, se folosea o metodă pe care Henry Hart, conducătorul departamentului, o inventase, care se numea «continuous and corrected sampling».

(Continuare în pag. a IV-a)

CRONICA NEAGRĂ

VIOLATORUL CEL IMPOTENT S-A RĂZBUNAT CU CIOCANUL DE MARI DIMENSIUNI

Legenda violatorului de babe moarte s-a născut undeva prin septembrie 1988 în Katanga și a dăinuit muuultă vreme în memoria colectivă a locuitorilor celebrului cartier Ferentari. Fetele mari și mici, dar mai ales persoanele de vârstă a treia și a patra aveau mare grijă să nu iasă pe poartă la lăsaarea întinericului, să nu cumva să dea ochii în mod cu totul nepotrivit cu violatorul de babe, care era înfățișat drept un fel de zăpug și crud, un Thor hirsut înarmat cu dita-mai ciocanul. Cum spuneam, acea zonă pretins urbană, aflată în prelungirea Prelungirii Ferentariilor, era atunci și este și astăzi o junglă. Pe străzile Zebrei, Rinocerului, Tigruului, Zimbrului și Leopardului mișună... nu vă zic eu ce, că o să mă acuze unii de rasism, dar, credeți-mă, dacă treceti pe acolo, nu vă grăbiți să coborâți din mașină, că o să vă treziți între papiuși, curat Katanga, precum vă

spuneam, și tocmai un asemenea loc binecuvântat avea să fie scena atrocității pe care vi le vom descrie, așa cum au rămas ele întipărite în memoria dosarului plin de praf din arhiva Tribunalului Capitalei.

În 1988, Katanga aia (Zețarilor, ca s-o localizați mai bine) era la fel de prosperă ca și acum. La 14 septembrie, din imobilul sordid aflat pe Strada Țarcului, unde locuia fără forme legale (vă spunem, Țarcului e lângă Pășunilor, vizavi de străzile alea cu nume de sălbăticuini, acolo păsteau zimbrii și rinoșii dintre blocuri care te facem pe tine, vorba cântecului), a tășnit în stradă fiara de inculpat Manciu Țânase. Era însetat de sânge, căci de vin se săturase, și agita deasupra capului un ciocan de mari dimensiuni, ce avea să devină una dintre vedetele camerei de corpuri delictive a Miliției. Fiara de om Manciu poțea o femeie, iar la ora aceea târzie nici bărbății nu

prea mai circulau (în jungla din Prelungirea Ferentariilor era la fel de întineric ca în restul Bucureștiului, dar întinericul din junglă e și mai întunecat decât întinericul din oraș). S-a îndreptat spre complexul Zețarilor, unde, iată, lângă toneta de înghețată, dezghetată că nu era curent, a identificat o siluetă ce părea a fi a unei femei, că avea fustă. A cărăit presupusa femeie de spaimă văzând monstrul cu ciocanul scos la lumina lunii, dar a cărăit puțin, căci el i-a luat maul, i-a dat cu ciocanul în moalele capului, apoi s-a năpustit asupra a ceea ce devenise deja cadavru și a început să forfotească printre fustele cadavralui, una, două, trei, patru, avea o înfinitate de fuste, chestia e că fiara de om Manciu nu a mai ajuns la destinație, și, chiar dacă ar fi ajuns, degeaba ajungea, căci era impotent get-beget.

(Continuare în pag. a II-a)

„Moromeții”, ultimul succes al cinematografului comuniste

Printre puținele modalități de distracție ale românilor în februarie 1989 se numărau filmele la cinematograf. Atunci când prindeau unul bun! „Moromeții” lui Marin Preda, în regia lui Stere Gulea, părea „artă de disidență”, căci personajele nu vorbeau despre „ei”.

„Facerea” peliculei n-a fost un demers facil, rememorează regizorul Stere Gulea. Ideea unui film după romanul lui Marin Preda i-a venit în anul 1984, când a întocmit un proiect de scenariu. La acea vreme, puținii regizori erau liber-profesioniști. Dacă aveau „comenzi”, adică dacă producțiile erau acceptate de Ministerul Culturii, o duceau foarte bine. Dacă nu, trebuiau să se reprofileze, făcând regie la televiziune. Inițial, Stere Gulea n-a fost așa de norocos. A depus sec-

nariul la Cultură, fiind ulterior chemat de ministrul de resort, Ion-Traian Ștefănescu, pentru „negociere”. Demitarul i-a transmis că este interesant proiectul său. Ar fi „bine” să facă întâi un film despre realizările socialismului, până se vor găsi fonduri pentru „Moromeții”. I-a promis că „se va lupta” pentru proiectul său. Stere Gulea a refuzat filmul propagandistic, pierzându-și speranțele că va putea ecraniza romanul lui Marin Preda. Norocul său a fost schimbarea lui Ion-Traian Ștefănescu. Noul titular al postului a aprobat scenariul, urmând ca filmul să fie turnat sub egida Studioului Cinematografic București (care, de fapt, era la Buftea). Pe atunci, ministrul Culturii ie era ceea ce numim astăzi „ordonator de credite”.

Filmul „Moromeții” a avut un buget

generos, de circa 5 milioane de lei, își amintește Stere Gulea. Pe atunci, valoarea unui bloc cu 50 de apartamente! A umblat mult până să găsească o locație coresponsabilă. Dorea să fie cât mai asemănătoare satului descris de Preda. S-a oprit undeva în apropierea satului natal al scriitorului, în județul Teleorman. Era o uliță nelocuită, pe care a amenajat-o conform viziunii sale regizorale. Condiții de filmare nu prea erau - actorii mâncau pe unde puteau, nu era catering, ca la filmările de astăzi. Nici rutile cu cabine proprii nu aveau, costumându-se prin boscheți sau în autobuze. Filmările au durat aproximativ cinci luni, incluzând aici pauzele pentru repetiții și amenajări necesare.

(Continuare în pag. a II-a)

CARICATURA ZILEI

Tablagiul Duță, un cowboy în trenul cu armament

(Urmare din pag. 1)

Sau în limbajul secretizat din acea vreme, subofiterul era trimis să preia de la Întreprinderea Mecanică Cugir un „indicativ militar” pe care urma să-l însoțească pentru a-l asigura paza și securitatea până în propria unitate. În Întreprinderea Mecanică Cugir știți care era: cea care fabrica mașini de cusut compuse din piese cu totul deosebite. Niște piese pe care, indiferent cum le-ai fi ansamblat, până la urmă tot mitraliere obțineai. Iar odată ieșite pe poarta fabricii, „mașinile de cusut” trebuiau, bineînțeles, protejate de militari cât mai bine instruiți. În Duță era unul dintre aceștia. Sau cel puțin așa părea, din moment ce șefii lui l-au trimis la treabă înarmat cu pistol și dotat cu muniția aferentă. După efectuarea instrucțiunii de specialitate, Duță și-a luat omenii și a plecat la Cugir, unde, la 8 decembrie 1988, a preluat „indicativul militar”, adică vagoanele încărcate cu arme. Trenul s-a pus în mișcare în jurul orei 13:00, iar pe la ora 4:00 a dimineții următoare a ajuns cu bine în stația Vințu de Jos. Dar, pentru că nici pe atunci Căile Ferate Române nu funcționau precum ceasurile elvețiene, „transportul special” a fost obligat să staționeze acolo foarte mult timp. Motiv pentru care subofiterul Duță s-a dus de mai multe ori pe la Biroul de Mișcare al stației, de unde tot încercat să afle de ce s-a oprit trenul și mai ales când o să pornească mai departe. Dar, de la un moment dat încolo, acest aspect pare să nu-l mai fi interesat la fel de mult cât faptul că fiecare drum la Birou îi oferea ocazia să mai ia câte o țârie la bere. Asta, bineînțeles în ciuda consimțului primit la începutul misiunii, consimț care interzicea în mod explicit consumul de alcool. Oricum ar fi, așteptarea s-a prelungit foarte mult, până în jurul orei 16:00. Oră la care subofiterul a simțit nevoia să acopere cu ceva toate tuicile de până atunci, înghițite mai mult pe fugă. Bineînțeles că o cafea i-ar fi picat numai bine. Zis și făcut. L-a chemat la el pe unul dintre soldații din subordine și amândoi au plecat spre chioșc-ul de pe peronul gării. Ajuns acolo, i-a cerut vânzătoarei o cafea, dar... ghinion, aceasta i-a spus că nu mai are din pricina faptului că inculpatul era nu numai impotent, ci și beat, că era întuneric și victima avea multe fuste, iar inculpatul fiară de om a mai alunecat și pe creierii victimei Botderată, în fine, nu mai insist pe amănunte, că poate n-ați servit masa încă...

„Transporturile speciale” ale Epocii de Aur: vagoane ticsite cu armament produs de întreprinderile industriei militare FOTO: AGERPRES

destul de lungă. Evident că a încercat să se bage în față, dar oamenii au început să se cam răioască la el, cerându-i să stea la rând. Păi cum adică, să stea la coadă tocmai el, o mare căpetenie de oștiri? Și doar pentru o cafea? Fără să stea pe gânduri, Duță și-a scos din toc arma pe care o avea în dotare și a îndreptat-o spre civilii recalcitrați. Apoi, mai fioros decât justițiarul Zorro, le-a cerut cătorva dintre ei să-l însoțească la postul de Poliție TF. În același timp, unul dintre oameni, Viorel Ispas pe numele lui, n-a avut ce face și i-a cerut și el soldatului care-l însoțea pe subofiter să chema Mișcarea. Iar un asemenea afront a fost mai mult decât putea Duță să treacă cu vederea. I-a abandonat pe guralivii care-i cereau să bage pistolul în toc și și-a concentrat atenția asupra lui Ispas. Pe care l-a apucat de guler și a început să-l întrebă răstit cu ce drept îi dă el ordinul soldatului. Văzându-l cu arma în mână, civilul a dat să plece. Om cu mult mai multă judecată decât șeful său, militarul în termen a încercat să-l calmeze pe subofiter. L-a apucat de mână și l-a rugat să meargă la vagon, pentru că trenul lor urma să plece în scurt timp. Dar pe Duță trenul nu părea să-l mai intereseze absolut deloc. S-a smuls din brațele soldatului și, țanțoș, și-a îndreptat pistolul spre una dintre femeile care, cu puțin timp înainte, părăseră în mai rele de gură. Cu arma întinsă spre ea, a apăsat pe trăgaci, percutând arma în gol.

Din acel moment lucrurile au luat-o razna, iar situația a scăpat definitiv de sub control: după acest prim gest demonstrativ, Duță a armat pistolul și, băgând un glonț pe țevă, s-a întors către Ispas. Și, înainte ca tupeistul de civil să mai facă vreun gest, l-a împușcat în abdomen. Plin de sânge, omul s-a prăbușit la pământ, căzut cu fața în jos. Apoi, pistolarul a intrat mănios în chioșc, unde a ordonat ca toate cele câteva persoane care se ascuseră acolo de teama lui să iasă afară cu brațele ridicate. A reținut-o doar pe vânzătoarea, careia i-a cerut să-l servească dracului cu cafeaua aia pentru care pornise tot scandalul. Înpenenită de frică, femeia n-a mai reușit să se miște din loc. Așa că militarul s-a servit de unul singur, sorbindu-și licoarea dintr-o ceașcă folosită deja de altcineva. Scărbt de prestația necorespunzătoare a femeii, a îndreptat pistolul spre ea, ordonându-i să-i dea un kilogram de cafea. Bineînțeles că dacă tot s-a apucat de o treabă ar fi preferat niște cafea adevărată. Femeia i-a dat însă ceea ce avea la îndemână: cinci punguțe de câte 200 de grame. Dar nu de cafea naturală, ci de nechezol. Ofertă care l-a enervat pe militar și mai tare. I-a dat cu pachetele în cap și apoi a tras încă un foc de armă. Afară s-a crezut că o împușcase și pe vânzătoare dar el descărcase pistolul doar în pod. După această ultimă ispravă, Duță a ieșit din chioșc. La așa l-a întâmpinat Iulian B. un alt subofiter care făcea și el parte din dispozitivul de pază al „indicativului”. La fel ca soldatul, a încercat și el să-l readucă pe pistolar la tren. Dar nici el n-a avut mai mult succes: convins fiind că grupul de civili revoluționiști are să-l linșeze, Duță l-a refuzat categoric. Mășurându-l în regim secret, procesul nu a ajuns niciodată la cunoștința opiniei publice în toate amănuntele sale.

Valerie SURCEL

ARTICOLUL ZILEI

REZULTATE DE EXCEPȚIE, PRIN INTELIGENȚĂ TEHNICĂ

În biroul directorului, ing. Neculai Sandu, de la întreprinderea de mătase ieșeană, o draperie imensă acoperă un perete. Trasă la o parte, lasă să apară o tablă pe care sunt asămate calcule scrise cu creta albă și, din loc în loc, adăugiri, rețușuri sau sublinieri cu alte culori. Firește, am înțeles că în acel loc, de dezbatere, o idee fusese susținută și demonstrată, iar unii specialiști veniseră cu adăugiri. Căci la „Victoria” ieșeană este o regulă de existență cotidiană: nu se trece la o măsură nouă până când, adunați laolaltă, oamenii din toate compartimentele nu dezbate pe toate fețele avantajele economice ale celor propuse. Aceasta pentru că inginerii, maștrii, muncitorii, șefii de formații, de când se știu, aici învăț. Cursurile de robottică și de analiza valorii, de marketing, de inventică făcute în colaborare cu Politehnica ieșeană sau cu institute de cercetări cu profil de industrie ușoară sunt doar câteva dintre cele mai recente. Ingerul Neculai Sandu ne poartă în istoria unuia dintre cele mai interesante cursuri. Se crease un produs în serviciile de concepție care, transpus în realitatea producției, adică pe mașini, nu se putea realiza. Se gresise? Unde? „Și am hotărât să rejașeam într-un curs drumul de la concepție la produsul final. Cine au fost profesorii? Chiar noi! Ce mai mulți dintre inginerii sau maștrii și chiar creatorii și-au pregătit prelegerile, ca la universitate. Cu o bibliografie adaptată la datele cele mai noi pe plan mondial. Desigur, cu toții au avut de învățat. Săptămâni întregi, dimineața de la 6:30 până la 7:45, înainte de a începe programul.”

– Instrucția este o condiție a lărgirii orizontului economic al fabricii dintr-o parte, producători și fierari, un mijloc de a exercita competent autoconducerea și autogestiuinea economică. Noi, și mă gândesc la colectivul nostru statornic, am parcurs un drum ascendent, pornind cândva, în jurul anilor '70, de la o medie de 150 de turații pe minut pentru ca astăzi să avem 300-350, aflându-ne în fața unui prag, 600 de bătăi pe același minut, ceea ce înseamnă cea mai ridicată productivitate în ramura noastră. În același timp, zona de servit este, de asemenea, una dintre cele mai mari, 8-10 războaie, atât în țesătoria clasică, dar și în cea mai nouă. Și în toate aceste realizări se află într-adevăr o mare tenacitate a colectivului nostru, în care fiecare

om, atașat acestei întreprinderi, se simte ca în propria familie. În loc de alte rezultate, eu am la inimă un procent: 0,5% la capitolul fluctuației forței de muncă – își încheie spusele directorului.

– Și pentru că inginerul Neculai Sandu se multumește cu un singur rezultat, mai adăugăm noi că în Întreprinderea de Mătase, „Victoria” și-a încheiat anul precedent cu o depășire la producția-marfă de 35 de milioane de lei, exportul cu alte 5 milioane și 20.000 de lei pe fiecare om al muncii la capitolul productivitate.

Ca „puf de lebădă”

– La târgul Internațional de la București ați avut un succes de răsunet. Țesăturile pe care le-ați denumit „Luceta” și „Simfonia”, cu un țesut aparte, cărora cumpărătorii le-au spus „puf de lebădă”, sunt premiere naționale. Cum ați reușit, tovarășe ingineră Eugenia Ciocoiu, șefa serviciului tehnic, să obțineți asemenea frumusețe, căci performanța ni se pare prea puțin?

– Cu articolele de care vorbeai am inaugurat cu adevărat țesături noi în țară, din care am realizat una cu fir metalic, pentru seară, și o alta pentru zi. Realizarea, considerăm noi, este nu numai în obținerea țesăturii, ci și în elaborarea tehnologiei pe utilajele noastre, deci posibilitatea practică de a le produce. La acest capitol al produselor de modă, dacă într-adevăr acestea constituie doar o parte a producției noastre, avem peste 100 de modele noi în peste 1.000 de poziții coloristice. Alte noutăți, poate mai puțin spectaculoase, cel puțin pentru noi, dar apreciate de cumpărătoare, sunt țesăturile tip crep, cu torsune ridicată, ca și cele din fire poliestetice, cu efecte speciale prin utilizarea firelor cu contracție mare. O altă mare parte a producției noastre o constituie însă „inlocuitorii” pentru paltoane, care, după prospectările noastre, se vor purta încă mulți ani, țesături peliculizate și matlasate pentru același scop. Aș vrea să adaug un aspect foarte important pentru noi, cei care creăm țesăturile: informația nu numai în materie de noutate de contextură în lume, ci și „prospectarea” produselor furnizorilor noștri. Și ne gândim în primul rând la firele cu care vom lucra, ca și la coloranți.

– Noi, cumpărătoarele, uităm mereu că moda e planificat schimbătoare...

– Iar imaginația noastră este determinată de evoluția și compoziția materiilor prime, ca și de utilajele cu care lucrăm. Din punctul acesta de vedere, noi știm cum va arăta producția de mâine, pentru că o întreprindere producătoare de modă trebuie să trăiască mai ales în viitor. Noua noastră secție de războaie de țesut hidraulic ne fixează într-un viitor care cuprinde cel puțin un deceniu, în mare, până aproape de anul 2000.

Acolo unde apar ideile noi

Stăm de vorbă cu ing. Alexandra Bejan, din Compartimentul de cercetare al întreprinderii. Aceasta ne enumeră atâtea idei noi, unele brevete ca invenții, altele ca invenții, iar altele pur și simplu transpuse direct în secția la utilaje sau în activitatea de organizare a producției, încât ne dăm seama încă o dată că la „Victoria” ieșeană există o emulație de idei, că oamenii sunt într-o continuă căutare, că nu pun niciodată punct, socotind că într-un domeniu sau altul s-a atins un maximum. Saponificarea, elaborarea și aplicarea acestei tehnologii de tratare alcalină a țesăturilor din fire poliestetice, în vederea obținerii unui țesut cu totul deosebit, ca și instalația de saponificare au fost brevete ca invenții și aduc anual întreprinderii cam 30 de milioane de lei. De asemenea, efectele de sifonare remanentă, din nou elaborarea tehnologiei și a utilajelor pe care se aplică, constituie o altă idee de valoare, la care au lucrat și două ingineri, Mirela Popescu și Rodica Săceac. S-ar mai putea enunța și procedul de creștere și îmbunătățire a randamentului coloristic și lavabilității țesăturilor poliestetice cu coloranți de dispersie, la care și-a adus contribuția și ingineră Țița Svinică, sau țesăturile bicompozite, la care Alexandra Bejan a contribuit substanțial, adăugăm noi. Și încă multe altele. Sunt aici investite forțe ale inteligenței tehnice, care aduc întreprinderii beneficii de milioane de lei.

Aneta Popescu
Femeia, nr. 2/1989

CRONICA NEAGRĂ

Violatorul cel impotent s-a răzbunat cu ciocanul de mari dimensiuni

(Urmare din pag. 1)

Așadar, scrie la rechizitoriu că raporturile de natură sexuală între inculpatul fiară de om Manciuc și victima Botderată nu s-au putut consuma din pricina faptului că inculpatul era nu numai impotent, ci și beat, că era întuneric și victima avea multe fuste, iar inculpatul fiară de om a mai alunecat și pe creierii victimei Botderată, în fine, nu mai insist pe amănunte, că poate n-ați servit masa încă...

Așadar, n-a descoperit ticălosul gerontofil impotent ofițial plăcerilor sale de necrofili fiară de om, dar suma de 150 de lei a știut să o descopere în buzunarul paltonului babei victimă Botderată, în vârstă de 82 de ani. Taina nopții din junglă a fost tulburată de un țârșit de galoși, țârș, țârș, în sfârșit, o femeie adevărată, a gândit fiara de om Manciuc, a pus mâna pe ciocan și, ca prima dată, a luat-o prin surprindere și i-a zdrobit creierii cu ciocanul și celei de-a doua victime, care avea numai o fustă, deci a dezbrăcat-o ultrarapid să profite cât e caldă, și sub unica fustă a descoperit trupul gol-golul, golit de viață al babei Vera, leită cu baba Botderată, pe care a căutat s-o violeze de-așemenea post-mortem, dar n-a izbutit din aceleași motive ca și mai înainte. În buzunarul șorțului a pescuit portofelul de vinilin burdușit cu măruiștii de 25 de bani și trei lei, în total 30 de lei din aceia, foarte vechi.

Manciuc Tănase, fiara de om, nu se săturase de sânge în acea noapte. El căuta, pur și simplu, un răspuns la întrebarea: Doamne, de ce oi fi eu așa de impotent? Nu putea găsi răspuns pentru un singur motiv: așa cum avea să dovedească expertiza psihiatrică făcută ulterior în penitenciar, Manciuc Tănase, fiara de om, era nu numai impotent, ci și prost. Și pentru că prostia în genere n-are leac, pesemne că Manciuc Tănase nu a aflat nici până azi de unde i se trage impotența. Oricum, în acea noapte avea alte griji. S-a dus mai întâi în bordeliul din Alea Țarcului de-acolo, din junglă, să-și schimbe

veșmintele ce zemuiau de creier proaspăt de babă, s-a lepădat de ciocan, abandonându-l sub pat, s-a îmbrăcat, rețineți, în pantaloni de catifea de culoare vișinie, apoi fiara de om a purces la vânătoare din nou în jungla din prelungirea Prelungirii Ferentarilor, fără a uita să ia cu el arma lui Tarzan, cuțitul.

În junglă, sub un gard viu, în dreptul garajului ITB, avea să cunoască fiara de om Manciuc Tănase ultima înfruntare a acelei nopți sângeroase, căci i-a ieșit în cale moș Niculae, nu pe acela n-a vrut să-l violeze, pentru că una era să violezi o babă și cu totul altceva un moș, dar tot a vrut să-l buzunărească și mai întâi i-a infipt cuțitul în gât, iar apoi i-a scos ceasul de la mână, și cum stătea moș Niculae cu cuțitul-n gât, așa i-o pălit tâharului o carabă peste ochi, că fiara de om Manciuc Tănase a înțeles pe loc că ar fi trebuit să se multumească cu babele ciocănite cu ciocanul de mari dimensiuni și să meargă să se culce. Impleticindu-se, s-a dus fiara de om să-și lingă rănille în bărlugul ei, în vreme ce moș Niculae s-a dus la spital cu cuțitul-n gât și a scăpat doar cu o cicatrice.

Căinele polițist avea să rezolve cazul, amușinând de-a lungul străzii Țarcului, Pășunilor și Bacului, vi-zavi de străzile cu nume de jivine, până în bărlugul impotentului, și căinele s-a așezat satisfăcut cu botul pe labă sub patul fiarei de om, unde se afla ciocanul de mari dimensiuni cu care crăpase capul babelor.

În rechizitoriu, procurorul avea să facă mențiunea că „inculpatul Manciuc Tănase a aplicat victimelor multiple loviturii cu un ciocan, acesta a acționat cu ferocitate, nemilos, de natură a inspira groaza atât victimelor, cât și persoanelor care au aflat de comiterea faptelor”. Și-au aflat o gramădă că vuia cartierul începând de-a doua zi și a mai vait vreme de ani buni până ceecoul vuitului s-a stins, locul fiindu-i luat de legendă mai proaspete, să țineți minte că locurile alea n-au dus lipsă

ever never de legende. Se mai face referire în actul de acuzare și la „eșecul tentativelor de a întreține raporturi sexuale, rămase în faza de tentativă din motive independente de voința lui”. Singurele argumente în favoarea inculpatului au fost că a avut o conduită corespuzătoare în cele aproximativ trei luni cât a lucrat ca muncitor necalificat la Întreprinderea „Autobuzul” și faptul că era prost,

adică avea un intelect liminar, dar despre aceste lucruri am vorbit deja. Condamnarea sună cam așa în ani de puscărie: 20 plus 7 plus 3 pentru Botderată, 20 plus 7 plus 3 pentru Vera și încă 7 pentru moș Niculae, în total cea mai mare pedeapsă, în afara celei capitale, la acea vreme, 25. Bineînțeles, în baza art. 118 b Cod Penal, ciocanul a fost confiscat.

Valentin ZASCHIEVICI

„Moromeții”, ultimul succes al cinematografului comuniste

(Urmare din pag. 1)

Încă din timpul realizării producției, „Moromeții” a avut parte de neplăceri. Angajații Ministerului Culturii care gravitau în jurul filmărilor s-au speriat de scenariul peliculei, care conținea unele aspecte contrare ideologice.

În primul rând, lui Stere Gulea i s-a reproșat condiția mizeră a țărânului român ce reieșea din film. Romanul lui Preda fusese scris în 1955, când regimul accepta o literatură cu țărani tînuiți în „bezna” lipsei de învățătură de către exploatarea moșierilor. Însă în anii '80, propaganda mergea pe linia eroilor luminați revoluționari care mobilizaseră dintotdeauna masele. Mai era și chestiunea național-comunistului lui Ceaușescu: toate „hibele” istoriei românilor, chiar „acoperindu-i” pe „burghezo-moșieri”, trebuiau ascunse!

Nu numai mizeria țărânului expusă în scenele filmului a nemulțumit partidul. Discuțiile din „Poiana lui Iocan” despre liberali, țărăniști, legionari nu mai erau pe placul unei istorii cum ajunsesse istoria națională în România comunistă. Tinerii urmau să afle că existase odată pluralism și... nu era bine!

În al treilea rând, lui Stere Gulea i s-a reproșat „taclalele” țărănilor despre regele Carol al II-lea și familia lui: „Ala micu”, măică-sa, totul său... Nu cumva a vrut să strecoare o „sopără” despre „ala micu” al lui Ceaușescu? Obiecții de domeniu absurdului, căci Marin Preda, când își scrisese romanul, nu-l cunoștea pe Ceaușescu.

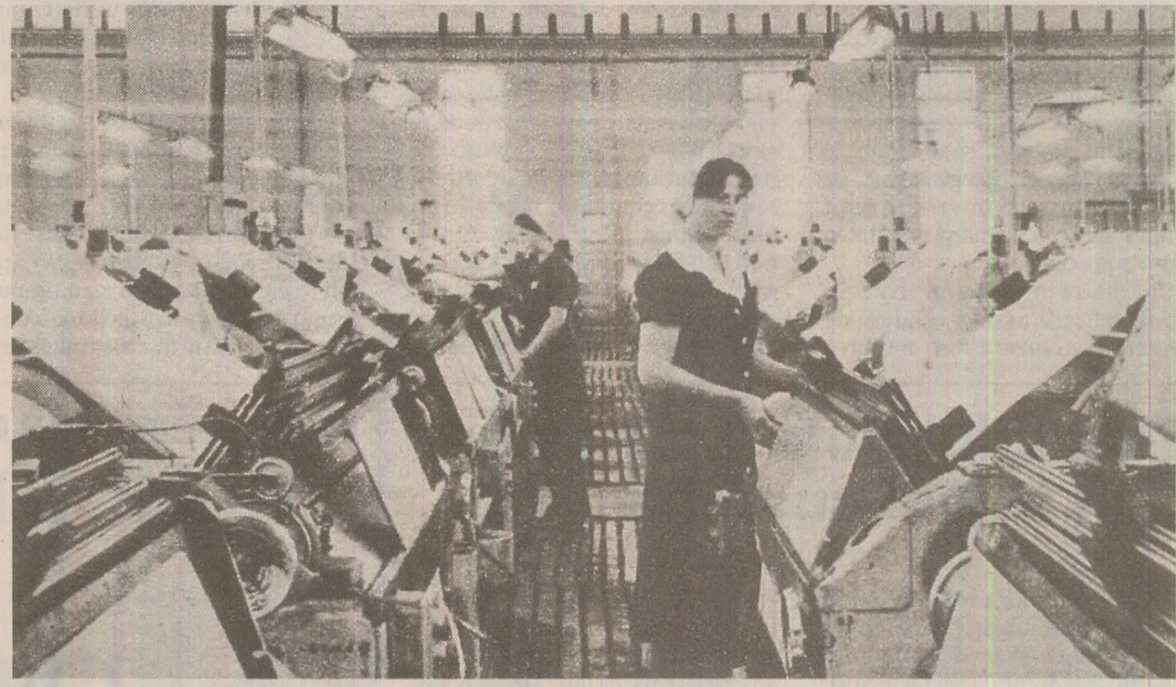
Din cauza unor astfel de „probleme”, filmul a apărut pe ecrane abia la ani după finalizare. În 1985 fusese gata, dar

abia în septembrie 1987 a fost lansat. Stere Gulea își aduce aminte că deseori era chemat la viziuneri cu responsabilii Ministerului Culturii, ai Secției Propagandă a Comitetului Central etc. Inclusiv ideologii-șefi (Petru Enache, Dumitru Popescu) erau degingoladă. Păreri lor fluctuau de la o viziune la alta – uneori era un film foarte bun, ce prezenta imaginea reală a țărânului român în anii '30, altele Stere Gulea era pus la zid pentru „chestiunile-problemă” ale peliculei. Dintre „sabotorii”, moșierii s-a remarcat scriitorul Titus Popovici, care reclamea în mai multe rânduri filmul la „partid”. Astfel că demnitarii Ministerului Culturii știau despre „Moromeții” că era „cu probleme” înainte de a viziiona pelicula. Stere Gulea afirmă că demersurile lui Popovici la „cei de sus” se legau de o adversitate personală pe care o avusese cu Marin Preda.

În astfel de condiții, Stere Gulea își luase gândul că „Moromeții” va ajunge vreedată în cinematografe. Filmul îl terminase în 1985, onorariul încasat, în valoare de 50.000 de lei, se cam epuizase și el. Până când, brusc, în aprilie 1987, responsabilii Ministerului Culturii l-au anunțat că în toamnă va avea loc lansarea oficială. Regizorul nu și poate explica ce s-a întâmplat „la nivel înalt”, cum au fost rezolvate toate „chestiunile-problemă”. Pentru că n-a tăiat nimic din el, deși anterior primise liste cu cadrele ce ar fi trebuit scoase, în opinia cenzorilor.

Stere Gulea, împreună cu actorii „Moromeților”, a străbătut toată țara pentru a lansa filmul. A avut mare succes la spectatori, care avea ocazia să vadă un film bun, pe lângă „bazaconiile” servite de propagandă.

Ilirion ȚIU

Întreprinderea de mătase din Iași era fruntașă în producția pentru export FOTO: Revista Femeia

JURNALE PERSONALE

(Urmare din pag. 1)

Și există atâția bărbați și femei care sunt, poate, față de mine aproape ca niște câini.

Poate că oamenii de geniu sunt singurii oameni adevărați. În toată istoria neamului omenesc n-au fost decât câteva mii de oameni adevărați. Și noi, ceialți, ce sîntem? Animale educabile. Fără ajutorul oamenilor adevărați, noi n-am fi devenit aproape nimic. Dintre toate ideile care ne sunt familiare, aproape nici una n-ar fi putut încolți în niște minți ca ale noastre. Pune sămânța acolo și ea va crește; dar mințile noastre n-ar fi putut niciodată să o genereze în mod spontan.

Mă gândeam că au existat națiuni întregi de câini; epoci întregi în care nici un Om nu s-a născut. De la egipteni neciopliți, grecii au luat experiența brută și regulile empirice și-au făcut știință. Au trecut apoi mai bine de o mie de ani până să-și găsească Arhimede un urmaș demn de el. A existat un singur Buda, un Iisus, un singur Bach despre care știm ceva, un Michelangelo.

Oare prin simpla întâmplare, mă întrebam eu, se naște un Om din când în când? Ce determină oare o întreagă constelație de asemenea Oameni să vadă lumina zilei în aceeași epocă și în cadrul unui singur popor? Tainele societății ca Leonardo, Michelangelo și Rafael s-au născut atunci când s-au născut, fiindcă timpul era copt pentru apariția unor mari pictori, iar decorul

italian se potrivea numai bine pentru asta. În gura unui francez raționalist din secolul al XIX-lea, teoria sună ciudat de mistic; dar asta n-o împiedică să fie adevărată. Dar ce se întâmplă cu cei născuți în afara timpului? Blake, de pildă. Cu ce te se întâmplă?”

Radu Ciobanu, Țărnuțu târziu.
Jurnal 1985-1990, Deva, Emia, 2004, p. 171-172

Stau în pat, cu ochii în tavan, privind la teatrul meu de umbre. Umbrele mă instruiesc asupra subtilității substanței din care sunt compusă. Actorii vieții, umbre din «Divina comedia» a lui Dante, umbre pline de intensitate. Din creierul meu surescitat ies filme noi ale vieții, de sub pleoacă sau din sângele care desenează și el pe tavan după ritmul lui.

A răsarit soarele brusc, lucru atât de rar în lumea aceasta a întunericului gri. M-am dus imediat la fereastră, am învățat asta aici, toți suedezii se așază cu fața la soare, când o rază cât de mică apare în dreptul lor. M-am uitat în soarele iernii ca într-un găbenus stins și am văzut culori stinse și semne. Un alfabet. Scrierea soarelui. Am spus litere și cifre și după mișcarea pupilelor s-au schimbat semnele și culorile. Numele favorabile strălucului cu linii puternic irizate în ocru, urcând în sus, pe când numele dușmanilor lui întunecau câmpul cu amestec de culori-lături și mișcări în jos.”

Gabriela Melinescu, Jurnal suedez II (1984-1989), Iași, Polirom, 2002, p. 230-231

IMGB – la cota de sus a tehnologiei românești

(Urmare din pag. 1)

Până în anii '80, IMGB a avut monopolul fabricării de prăjini grele de foraj la adâncimi de peste 7.000 de metri pentru platformele maritime din Marea Neagră și pentru pintenii de cârmă folosiți la petrolierele și mineraliere fabricate de industria navală românească. La Secția Mecanică 1 de la IMGB s-a produs peste 60% din necesarul de cilindri de laminare necesari Combinatelor Siderurgice de la Galați și Târgoviște. Tot Fabrica de Mașini Grele București este cea care realizează, în premieră românească, primele echipamente pentru centrala nucleară de la Cernavodă, peste 30 de echipamente pentru unitățile 1 și 2. Astfel, până la Revoluția din '89, IMGB-ul a produs și livrat peste 40.000 de tone de echipamente.

Planul, depășit cu 100%

Între 1950 și începutul anilor '70 cifrele arătau că producția industrială românească a trecut de 100%. În cazul marilor platforme industriale precum IMGB, creșterea se traducea prin numărul mare de muncitori industriali care trebuiau să suplimenteze prin numărul lor productivitatea redusă a fabricii. Uzina angaja de-a valma pe oricine venea la poarta fabricii. De altfel, regulile timpului încurajau această practică, lipsa unui loc de muncă fiind o infracțiune pentru care, în urmă cu 20 de ani, erau laia ochi de Miștie. În majoritatea lor, muncitorii IMGB-ști proveneau din mediul rural, din comunele aflate împrejurul Bucureștiului și a IMGB-ului (comuna Bercești).

Proletcultismul timpului dorea să asigure pe toată lumea că muncitorul comunist trea ca toți să-i împărtășească „fericirea și bunăstarea” pe care o simțea el cel puțin opt ore pe zi, cât stătea în fața strungului sau la adunatul șpanului din fabrică. În realitate, productivitatea și bunăstarea fabricii și a patriei multilateral dezvoltate erau ultimul lucru în mintea muncitorului tipic din socialismul românesc, lupta permanentă pe care trebuia să o „ducă” cu cifrele de producție și realizarea cincinalului fiind o bătaie de cap destulă.

În timp, numărul locurilor de muncă cu condiții grele a crescut, în timp ce numărul muncitorilor care beneficiau de măsuri de protecție adecvată era în continuă scădere. De exemplu, pentru anii 1988 și 1989 unităților economice cu condiții deosebite precum IMGB li s-a comu-

IMGB-ul era printre întreprinderile bucureștene preferate de Nicolae Ceaușescu în timpul „vizitelor de lucru” la unitățile economice ale Capitalei

nicat că trebuie să mai micșoreze încă o dată cifrele. Peste 75.000 de muncitori care nu mai puteau beneficia de protecție. Pentru a se face economie de energie electrică, instalațiile de ventilație din secții și hale erau întoarse pe cele oprite. La fel erau oprite sursele de încălzire a halelor industriale, muncitorii fiind obligați să lucreze în frig, conform sfaturilor prețioase primite de la Ceaușescu... „Să mai punem o haină în plus pe noi”. Ca urmare a măsurilor de protecție tăiate, numărul real al accidentelor a crescut vertiginos după anul 1975. Cu prilejul așa-ziselor vizite de lucru în IMGB, lângă Ceaușescu apăreau, pentru poza de la ziar sau pentru câteva imagini la televizor, oameni îmbrăcați în salopete corespunzătoare. Ceea ce nu știa marele siderurgist și nici populația era că îmbrăcămintea respectivă era folosită numai pentru asemenea ocazii.

Înainte de vizitele de lucru se plantau copaci gata înfloriți

IMGB era un rareori loc de pelerinaj pentru primul cetățean al țării, care își vedea ogindite ambițiile megalomane în giganticele mașinării. Vizitele sale dese în uzina de mașini grele din Bercești aveau nu de puține ori un scop pragmatic, dictatorul fiind însoțit de șefi de stat pe care la început voia să îi dea gata cu superioritatea utilajelor și apoi să-i convingă să le cumpere. Adevărate tururi de forță, vizitele lui Ceaușescu prin IMGB erau tratate cu maximă importanță de conducerea fabricii, care dorea nu numai să mențină caracterul privilegiat al uzinei și puterea politică pe care aceasta o avea (directorul fabricii era deputat în marea Adunare Națională, pentru că fabrica era reprezentată în forul legislativ), ci

chiar să câștige un capital de simpatie în plus.

Mobilizarea pentru vizitele de lucru ale Tovarășului începea cu câteva săptămâni înainte ca acesta să pună piciorul pe platforma industrială. Oamenii erau scoși din producție, iar curățenia, care până atunci pâruse un moft, devenea o prioritate absolută. Șoselele și aleile erau spălate cu detergent, muncitorii își scoteau de la naftalină salopetele pe care trebuiau să le poarte în timpul anului, dar erau obligați să le țină pentru această ocazie, iar pe marginea drumurilor erau aduși și plantați pomi gata înfloriți pentru ca „primul fiu al țării” să vadă ce înflori-tore era uzina.

IMGB-ști erau răsplătiți din plin pentru eforturile lor, la sfârșitul vizitei, cu o cuvântare, care de obicei dura mult și spunea puțin. „Tovarășul” vorbea întodeauna despre „prevederile cincinalului și programele de dezvoltare economică-socială ale unei Românii multilateral dezvoltate” și nici măcar o dată despre condiții de viață mai bune.

Astăzi, despre IMGB, colosul industrial construit de Ceaușescu pentru a susține energia românească, se vorbește numai la trecut. Orice referință la fabrică între doi locuitori conține invariabil și adjectivul „fost”, „fostul IMGB”, „fosta fabrică de mașini grele”. Deși s-a divizat în șapte unități și a fost vândută cu mare scandal în 1998 de FPS, într-o așa-zisă privatizare pe un dolar, uzina n-a reușit să scape de steaua ghinionistă ce o urmărește de la Revoluție încoace. AKER KVAERNER, firma norvegiană ce a cumpărat-o pentru a o salva de la un faliment total, a trecut ea însăși prin pericolul de aproape de faliment, renunțând la IMGB în 2006, pentru doar 26 de milioane de dolari, în favoarea unei firme coreene specializate pe metalurgie, DOOSAN HEAVY INDUSTRIES. Locul pe care odinioară IMGB îl deținea pe piața internă de profil a fost pierdut de-a lungul anilor, în special înainte de 1998, anul vânzării către KVAERNER.

DOOSAN IMGB, cum se numește în prezent, se pare că a înțeles în cele din urmă diferențele dintre economia socialistă și capitalism și în prezent face doar export spre parteneri economici din China, Coreea sau Statele Unite.

Fosta platformă industrială IMGB trăiește undeva la marginea de sud a orașului și în umbra amintirilor oamenilor care își mai amintesc de el. Ionuț IVAN

JURNALUL OMULUI SIMPLU

(Urmare din pag. 1)

În 1989 ai drept asupra găinilor din ogradă și, poate, dacă mai ai cu ce-l hrăni, a unui purcel în cotet. Vitele sunt proprietatea statului, din momentul în care fac ochi pe lume. Veterinarul trebuie anunțat obligatoriu, iar animalul este însemnat, luat în evidență. Să tai un vițel, chiar dacă este proprietatea ta și ai obligația să-l crești din puținel pe care îl câștigi, luând cotă de la CAP, asta e interzis. Dacă-l tai, faci pușcărie. Dar nici fără laptele pe care îl mai puteai avea în gospodărie nu se poate. O vacuță ajunge să hrănească trei-patru familii, câteva găini mai dau speranță la două-trei generații de copii și nepoți, pentru că, spre deosebire de „practica” silită pe câmpurile și ogoarele patriei socialiste, „cota” de CAP e măcar plătită și la ea se mai adună „în clacă”, și copiii orășeni.

Pe Valea Arieșului și Valea Someșului, țărâni au un adevărat cult pentru vitele lor. Cândva, cu mult înainte de cei 50 de ani de „lumină socialistă”, vitele din ogradă erau subiect de mândrie și de competiție, dar și semn de prosperitate. O vită în ogradă însemna că muncile câmpului se fac „în regie proprie” și că îți poți ajuta și vecinii. Motiv pentru care, chiar și în

comunism, și în condițiile în care oamenii abia aveau din ce hrăni câteva găini din cota pe care o primeau pe muncă lor la CAP, tot se străduiau să țină și vite în gospodărie. „Îți era frică să nu te părăscă vecinul că ai tăiat vițelul. Era mare risc. Însă, pentru că nu mai aveau din ce-l ține, ce-i da de mâncare și pentru că nici nu puteau dispune de animalele lor, sub amenințarea cu pușcări, oamenii, de cum se naște vițelul, îl omorau. Li trageau o pungă de plastic peste bot și îl sufocau, apoi raportau că a fost făt mort”, își amintește clujeanul Viorel Găvrea. În sat, tradiția de a tăia un vițel atunci când sacrifici porcul era veche de când lumea. Carnea de porc, amestecată cu cea de vițel, face un cârnat nemaipomenit, echilibră gustul și cantitatea de grăsime.

„S-a întâmplat ca, în iarnă, să tăiem porcul. Vițelul am hotărât să-l tăiem noaptea, pe întuneric, când nu ne vedea nimeni. Era prea periculos să ne stăteau la negocieri cu tine, dacă erai prins. Până dimineața, vițelul era deja tranșat, locul curățat. Fiul meu de atunci 5-6 ani și ținea morțiș să vadă sacrificarea porcului. Am dormit câteva ore, apoi, devreme, am trecut și la tăierea porcului, pentru a nu da de bănuț vecinilor care știau că urmează să sacrificăm godacul. Fiul

meu s-a trezit și el, în timp ce încolțeam animalul spre tăiere. Purcelul fugea prin fața ogrăzii. Pe jos, prin toată curtea era zăpădată proaspăt căzută. Fiul meu la un moment dat, nedumerit, a întrebare cu voce tare dacă deja am tăiat porcul. I-am spus că nu. La care el, cu perspicacitatea unui copil, a întrebat: «Dacă nu-l am tăiat, de ce e sânge pe jos și porcul e tot în picioare?» Tn minte că unul dintre bărbații cu care eram la tăiatul porcului și care știa ce s-a întâmplat în cursul nopții a răbunat: «Du-te de aci», copile, că mi s-a baga la necaz și infundă pușcări», și s-a repezit să-l gonească», povestește Viorel Găvrea.

Cei care nu puteau ascunde ori creștea vițelul preferau să-l omore. De multe ori, își amintesc țărâni ardeleani de pe Valea Someșului, omorau animalul și omul plângea alături. Mai ales dacă gospodarul făcea parte din generația celor care trăiseră în libertate. Să omori fără vreun folos și rost vita care-ți slujea pământul era un sacrilegiu. Dar în vremurile de intensă strălucire comunistă și socialistă, în ultimul său an de existență, acest sacrilegiu era la ordinea zilei, iar medicii veterinari închideau ochii. Dacă nu te vede de la tăierea porcului, pentru a nu da de bănuț vecinilor care știau că urmează să sacrificăm godacul. Fiul

(a consemnat Lacrima ANDREICA)

DIN ARHIVA CC AL PCR

Aniversarea a 40 de ani de la crearea Organizației Pionierilor

În anul 1989 se implinesc 40 de ani de la crearea primelor detașamente de pionieri din țara noastră. Pentru aniversarea acestui eveniment, Biroul Consiliului Național al Organizației Pionierilor supune spre aprobare următoarele:

Întreaga activitate de educare și formare comunistă, patriotică, în spirit revoluționar a pionierilor și școlărilor se va desfășura în spiritul tezelor, ideilor, orientărilor și indicațiilor cuprinse în magistrala Expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, la sesiunea comună a Plenarei CC al PCR, a organismelor democratice și organizațiilor de masă și obștești, al chemărilor și caldilor îndemnuri dresate de marele nostru conducător celei mai tinere generații cu prilejul Plugușorului 1989, și va fi integrată manifestărilor politico-educative prin care întregul nostru popor întâmpină cea de-a 45-a aniversare a victoriei revoluției de eliberare socială și națională, antifascistă și antiimperialistă de la 23 August 1944 și cel de-al XIV-lea Congres al PCR.

La nivelul tuturor detașamentelor și unităților de pionieri vor fi intensificate acțiunile politico-educative pentru cunoașterea temeinică, aprofundată de toți elevii, a politicii interne și externe a partidului și statului nostru, a mărețelor realizări obținute prin muncă eroică de poporul nostru, sub conducerea înțeleaptă a PCR, în anii socialismului, și de deosebire, în perioada inaugurată de istoricul Congres al IX-lea al partidului, perioadă pe care întreaga noastră națiune, într-o deplină unitate de gând și faptă o numește cu dragoste, profund respect, aleasă prețuire și vibrantă mândrie patriotică „Epoca Nicolae Ceaușescu”.

În toate colectivele pionieresti vor fi organizate cicluri de acțiuni dedicate cunoașterii vieții, operei și activității revoluționare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, marele conducător al națiunii noastre socialiste, marele Erou al neamului, personalitate prominentă, de înalt prestigiu a lumii contemporane, a cărui pilduitoare

Regimul era foarte atent cu educația civică a pionierilor FOTO: Palatul Copiilor

dăruire și abnegație revoluționară și recunoștinței, stimei, profundului respect și alesei prețuiri ale tinerilor vârstare față de tovarășa Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al Partidului Comunist Român, prim viceprim-ministru al Guvernului Re-

publicii Socialiste România, președinte Consiliului Național al Științei și Învățământului, pentru prodigioasa activitate desfășurată în vederea elaborării și înfăptuirii programelor de dezvoltare a patriei, pentru contribuția hotărâtoare la dezvoltarea și înflorirea continuă a științei, învățământului, artei și culturii românești.

În toate detașamentele și unitățile de pionieri se vor desfășura acțiunile complexe de educație patriotică „Tot înainte” și „Patrie română – țară de eroi”, întâlniri cu activiști de partid și de stat, muncitori fruntași, istorici, oameni de știință și cultură, veterani de război, care vor contribui la cunoașterea și prețuirea de copii a tradițiilor revoluționare de luptă și muncă ale poporului și partidului nostru, ale mișcării de tineret și copii din țara noastră, a contribuției hotărâtoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu în organizarea luptei revoluționare a tineretului român, în orientarea și îndrumarea activității organizațiilor de copii și tineret din patria noastră.

Consiliile și comandamentele pionieresti își vor intensifica întreaga activitate de educare a copiilor în spiritul unei înalte exigențe și responsabilități față de propria pregătire școlară, pentru obținerea unor rezultate tot mai bune la învățură și disciplină – principale îndatoriri patriotice ale pionierilor și școlărilor. Totodată, se va acționa pentru participarea copiilor la acțiuni de muncă patriotică, de gospodărie și infrumusețare a școlilor și localităților, la recuperarea materialelor refolosibile, pentru educarea lor în spiritul muncii, al respectului față de avuții obștești, față de fărâșorii bunurilor materiale. Angajamentul anual asumat de Organizația Pionierilor, în cadrul întrecerii la muncă patriotică, fiecare pionier, o faptă de muncă pentru înflorirea patriei”, va fi îndeplinit în proporție de 80% în cinstea Zilei Pionierilor 1989 și integral în cinstea sărbătorilor la 23 August.

În toate organizațiile de pionieri va fi intensificată activitatea de educare și formare a copiilor în spiritul valorilor și normelor moral-politice specifice omului nou al societății noastre socialiste, gata oricând să slujească cu devotament patriei, partidul și poporul, cauza socialismului și comunismului pe pământul scump al patriei.

III. Toate manifestările organizate cu prilejul aniversării a 40 de ani de la crearea organizației Pionierilor se vor desfășura sub conducerea a organelor și organizațiilor de partid.

Arhivele Naționale, Fond CC al PCR – Secția Cămarilor, dos. nr. 4/1989

Florian TIU

Secrete culinare din Almanahul Femeia

Din Almanahul Femeia nu lipseau niciodată paginile cu rețete. La fel se întâmplă și în cel care a apărut în anul 1990, care nu este „afectat” în nici un fel de Revoluția din '89. Realizat în întregime de-a lungul anului 1989, el se deschide cu binecunoscuta imagine a conducătorului iubit și cu un vibrant omagiu tovarășului Nicolae Ceaușescu, „citor de țară și de istorie nouă, erou între eroii neamului românesc”. După 30 de pagini despre activitățile mărețe ale familiei Ceaușescu, începe almanahul propriu-zis, dedicat femeii. Pe lângă articole de cultură, sănătate, frumusețe și diverse treburi gospodărești, există șase pagini cu rețete și secrete culinare.

Almanahul prezintă 13 rețete de sosuri, cu precizarea că aceste preparate culinare, servite împreună cu carne, legume, ciuperci, pește, ouă, îmbunătățesc valoarea nutritivă a acestora, dau aromă și gust plăcut preparatelor, stimulează pofta de mâncare. Tot aici se precizează că alimentația științifică exclude rănașurile cu ceapă prăjită până la fumegare, pentru că dăunează sănătății. Iată rețeta „soslui suprem”: se încălzește 50 g de unt cu 50 g de făină, se

sting cu 400 ml supă de pasăre și se lasă să clocotească. Se ia vasul de o parte și se pun 100 g de frișcă sau smântână, combinată cu două-trei gălbenușuri. Se potrivește de piper și sare. Se poate pune și zeamă de lămâie, când se servește.

În continuare aflăm despre efectele pozitive ale sucurilor de legume și fructe. Astfel, suc de sfeclă roșie este bogat în magneziu și în zahăr natural, acționând favorabil asupra formării scheletului. Dacă adăugăm puțin suc de ceapă în suc de țelină, acesta va intensifica acțiunea anti-reumatismală. Acesta se mai recomandă în tulburările cardiace, prostatice și pancreatice. Ceaial de prajă ajută la drenarea rinichilor și la ficatulul. Un pahar de suc de roșii nu este numai o agreabilă băutură, dar și un remediu sigur. Conține vitaminele A, B și C. Asigură echilibrul repartiției substanțelor nutritive. Sucul de spanac verde, atât de bogat în fier, în clorofilă și în saponină, este un aliment ales. Fierț gătit, spanacul își pierde o mare parte din calitățile sale. Sucul de sparanghel drenează căile biliare. Este bogat în magneziu, fosfor, natriu și în vitaminele A și B.

Sucul de pepene galben este regenerator celular și element de întinerire, grație vitaminei sale A. Para este un fruct prețios pentru zahărul său, pectina, taninul și numeroase săruri minerale. Energizant, suc de pară curată sângele și stimulează intestinelor. Valoarea mărului este indiscutabilă, se afirmă în paginile almanahului. În suc proaspăt găsim calciu, potasiu, sodiu, brom, arsenic, siliciu, magneziu, clor etc. O pagină din almanah este dedicată salateelor. Aflăm că acestea sunt de două feluri: din legume fierte și cele din crudități. Pe lângă rețete, precum salata italiană, andaluză, de pasăre, cu pește, cu ciuperci, de dovleci, dar și de fructe de sezon sau de căpsuni, articolul prezintă și câteva sfaturi despre cum trebuie să se facă în cantități mici, pentru a evita proapora și concentrarea și se realizeze mai repede. Pentru reușită se folosesc 60 g de zahăr pentru 40 g de

fructe. Fierberea zahărului este partea cea mai delicată. În vas se pune mai întâi apa, apoi zahărul (un pahar mare de apă pentru un kg de zahăr). Se amestecă până când zahărul va fi dizolvat. Cu cât fructele sunt mai mici, cu atât focul trebuie să fie mai viu. Pentru fructele mari, fierberea trebuie să fie lentă. Pentru unele dulceturi, luarea spumei este obligatorie. Această operație se face o dată, la sfârșitul fierberii. Sau, în dulceața care fierbe, se adaugă unt cât o nucă, se amestecă foarte bine cu o spatulă și spuma va dispărea.

Articolul se încheie cu rețeta dulciciei de căpsuni: calcuțați 1,5 kg de căpsuni pentru un kg de zahăr. Spălați fructele, lăsați să se scurgă, apoi îndepărtați-le coditele. Legați siropul când este gata, puneți fructele și lăsați-le să fiarbă 10 minute, până devin translucide. Scoateți căpsunile cu o spumieră și puneți-le în castron, iar siropul lăsați-l să continue fierberea până când ajunge să fiarbă cu bule mici. Adăugați din nou fructele, mai lăsați vasul pe foc 5 minute, după care puneți dulceața în borcane.

Carmen DRĂGAN

JURNALUL ZILEI

(Urmare din pag. 1)

Naționala de handbal masculin a învins Bulgaria

În cadrul campionatului mondial de handbal masculin din Franța, reprezentativa României a trecut de selecționata Bulgariei cu scorul de 25-21. Golurile au fost marcate de Berbec (6), Ghimes, Dumitru (câte 5), Stângă, Zaharia, Mocanu, Petre (câte 2) și Licu.

Eroismul comunist, pe marile ecrane

Responsabilii Partidului cu producția cinematografică au finalizat proiectul de filme artistice pe anul 1989. Românilor li se pregăteau pelicule cu oameni ai muncii și revoluționari comuniști. „Proiectul de plan al cinematografului pe anul 1989 conține 28 de titluri, din care 26 inspirate din actualitatea socia-

listă a patriei, din activitatea eroică a comunistilor, a oamenilor muncii pentru înfăptuirea programelor de dezvoltare economică-socială a țării, filme menite să contribuie la educarea patriotică, revoluționară a maselor, la dezvoltarea conștiinței socialiste, la formarea și afirmarea trăsăturilor moral-politice înaintate ale omului nou.

Proiectul de plan prevede, de asemenea, 10 filme pentru copii și tineret, care prin tematica și realizarea lor artistică, prin oglindirea realităților din societatea noastră și a preocupărilor specifice acestei vârste vor contribui la educarea tinerei generații în spiritul cinstei, onemeni, al respectului pentru proprietatea socialistă, al dragostei față de patrie și partid, al deplinei adesiunii la înaltele idealuri ale comunismului.

Ținându-se seama de marile aniversări ale anului 1989, au fost prevăzute două filme cu subiecte istorice: unul care, pe fundalul evenimentelor dramatice dinaintea izbucnirii celui de-al doilea

Și „imperialiștii” mor de frig...

Românii au aflat din ziarul Flacăra că nu doar în casele lor este fig. Degerății cumplite suferă până și „imperialiștii” americani: „Iarna aceasta pare blândă. Cu toate acestea, vântul este destul de tăios. Destul de mulți americani sunt îngrijorați de scăderea temperaturii. Anul acesta, mai mulți decât în cel precedent cu 25%. Este

vorba despre cei fără locuințe, care și caută un adăpost aciuindu-se prin stațiile de metrou, în construcții nedate în folosință. Aștern pe jos cerțicioase, reviste sau, în cazuri feroce, cutii de ambalaje și se învelesc cu zăre, împotriva șobolanilor. În cazul ocupării spațiilor nou-construite nedate în funcțiune, intervine poliția. La stațiile de metrou sau în tunelele factul în sine a devenit obișnuit. Pentru perioada anotimpului rece, unele municipalități au căutat soluții, care sunt numai niște paliative, ieșiri din impas de moment. Astfel, municipalitățile din Los Angeles, New York, Philadelphia, Chicago și Washington au dat dispoziție ca holurile primăriei și celelalte clădiri publice să fie deschise pentru ca aceia aflați în nevoie să găsească un adăpost temporar. Pământul fâgăduinței este departe de a fi o realitate”. (Flacăra, 17 februarie 1989).

Reparații radio-tv

Elena Hoaghea din Sighișoara nu putea beneficia nici macar de programul sterp al radioului public. Nepăsarea angajaților de la atelierul de reparații a privat-o de discurile întremabile ale lui Ceaușescu, omagii etc. Aflăm aceste fapte dintr-o reclamație trimisă ziarului Flacăra. „Vă rog din suflet să-mi răspundeți la o întrebare, ne scrie și Elena Hoaghea din Sighișoara (Str. Ana Ipătescu, județul Mureș). În câte zile, săptămâni sau luni se poate repara un radio la un atelier de reparații radio-tv? Eu l-am dat pe-al meu la reparat încă din luna martie a anului trecut și încă nici poveste să fie în stare de funcționare. Eu sunt înfirmă și ajung greu în cartierul Gheorghe Gheorghiu-Dej, unde se află atelierul, dar unul pe circuitul din mână-n mână. Am rugat ba o soră, ba un cumnat, ba o cunoștință să se ducă și toți s-au întors cu același răspuns. Pe lucrătorii de la atelierul de reparații radio-tv din Str. Gheorghe Gheorghiu-Dej nu-i con-

trolează nimeni?”. (Flacăra, 17 februarie 1989).

Glume „cuminti”

Umoristul Cornel Udrea și-a lansat o nouă carte. Desigur, glumele sale nu-i pot viza pe „Tovarășii”, deși mult lume și-ar dori să citească astfel de texte. „A cincea carte a lui Cornel Udrea se intitulă „Mersul pe jos” (Editura „Dacia”) și cuprinde pagini scrise cu binecunoscutul său umor. Dintr-un dicționar sui-generis vă prezentăm câteva definiții ilare, care, cu siguranță, vor face volumul extrem de căutat în librării: afront – insulă pe front; anaonda – șarpe neveninos cu mușcătură mortală; bikini – costum de baie în forma de atol; bombeu – toc ajuns în față; cămin – sobă joasă, zidită, întemeiată de doi tineri; epurare – curățirea iepurelui; factorum – poștaș ambițios; filantropie – gest neinteresat, făcut cu un anume scop...”, ne anunță ziarul Flacăra din 17 februarie 1989.

VITRINE DE LIBRĂRIE

Lucrând la cea mai mare librărie din municipiul nostru (Cluj-Napoca, n.r.), pot să spun că vitrinele acestei librării erau văzute, zilnic, de sute de persoane, din țară sau chiar din străinătate. Aveam un număr de 11 vitrine, cu deschidere atât spre Piața Unirii, cât și pe Strada Universității. Aici se puteau expune simultan peste 500 de titluri, aranjate tematice, care erau schimbate de cel puțin două ori pe lună. Tematica celor 11 vitrine era, în general, următoarea: 1. Cărți și note muzicale; 2. Cărți social-politice; 3. Cărți tehnico-științifice; 4. Cărți de beletristică (scriitorii români); 5. Cărți de beletristică (scriitorii străini); 6. Cărți pentru copii; 7. Cărți în limbi străine; 8. Cărți în limbi străine; 9. Cărțile Editurii Dacia; 10. Albume de artă; 11. Noutăți editoriale.

Pentru aranjarea acestor vitrine, aveam angajați „vitrinieri (...) decoratori”, cum erau trecuți în schema de personal. În general, acești vitrinieri decoratori erau artiști plastici cu studii superioare, care, neavând un loc de muncă potrivit talentului și profesiei lor, găseau în meseria de vitrinier un mijloc de subsistență. Era un loc de refugiu, ca în cazul scriitorilor Ion Cristofor, Dan Damaschin, Alexandru Vlad, Ion Maxim Danciu, angajați pe o perioadă mai scurtă sau mai lungă, la Centrul de Librării. (cred că prozatorul Alexandru Vlad a scris undeva despre faptul că, în nomenclatorul de meserii al CFR-ului, există meseria numită „scriitor de vagoane”. Mi-am amintit astfel că un fost preot greco-catolic, Gheorghe Ungureanu, după ce a ieșit din închisoare a fost angajat pe acest post, umilitor pentru un intelectual de talia lui. La un moment dat, am primit de la el o

ilustrată trimisă din Italia unde, se vede, regimul îi permise să se ducă. Dar asta era în anul 1977, un an din așa-zisa „liberalizare” a regimului comunist din România).

Vitrinierii trebuiau să fie atenți la o sumedenie de detalii, care ar fi putut da naștere la interpretări. De pildă, nu se putea pune lângă o carte a lui Ceaușescu Ciuma a lui Camus, Groapa a lui Eugen Barbu, Pentru cine trag clopotele a lui Hemingway sau Nebunul și floarea a lui Romulus Guga, fiindcă, repet, lumea putea face tot felul de interpretări. (Nu s-a cenzurat titlul piesei lui Dumitru Mazilu, Prostii sub clar de lună, în Sub clar de lună, din aceleași considerente – nu cumva oamenii să creadă că „prostii” ar fi cei doi?!).

Foarte multe cărți aveau, pe coperta a IV-a, fotografia autorului. Uneori, în vitrină se expuneau mai multe exemplare din aceeași lucrare, făcându-se vizibile atât coperta I, cât și coperta IV, pentru ca cititorii să se familiarizeze și cu fotografia autorilor. Ei bine, în anul 1989, a venit o dispoziție prin care se interzicea expunerea cărților care aveau fotografia autorilor. Iar cărțile nu se mai tipăreau cu fotografia autorilor. Explicația este simplă: alături de cărțile cu fotografia lui Ceaușescu apăreau și aceste cărți cu fotografii, care, nu-i așa, puteau eclipsa fotografia tovarășului. De altfel, colecția BPT a Editurii Minerva, care avea în mod tradițional, pe coperta IV, fotografia autorului, a apărut în 1989 fără fotografia autorilor. Nu știu multe cazuri, dar îmi amintesc de volumul Anei Blandiana – Poezii (Prefață de Eugen Simion. Notă bibliografică de Elena Murgu, Editura Minerva, București, 1989), tipărit

fără fotografia poetei pe coperta IV. Am fost întrebat adesea cum veneau aceste instrucțiuni de la „centru”. Nu știu, fiindcă nu primeam nici adrese oficiale, nici note telefonice. Existau și alte căi de comunicare, pe care efectiv nu le știu. Se vede că cenzorii vremii nu doreau să lase urme în urma lor, care i-ar fi putut compromite în posteritate!

Să mai spun că aceste vitrine ale noastre erau folosite, prin mai-în-ine, pentru a expune panourile cu absolvenții unor licee de prestigiu din Cluj. O frumoasă tradiție a învățământului nostru, abandonată sau interzisă acum, nu știu exact. Noi nu avem nici un beneficiu (financiar) în urma expunerii acestor panouri, în afară de acela că trecători, privind la tablouri, priveau, volens-nolens, și cărțile expuse.

Revin la vitrine. Eu nu aveam mari tangențe cu acești artiști vitrinieri. Ei erau angajați centrului, de acolo primeam „indicații” privind ritmicitatea schimbării cărților din vitrină, tematica vitrinelor, prioritățile editoriale care trebuiau expuse etc. Eu îi „alimentam” doar cu volumele de care aveam nevoie. Se înțelege că modul de organizare a vitrinelor depindea mult de atmosfera politică a epocii.

Desigur, în anii lui Ceaușescu, vitrinele erau pline, nonstop, cu opere sale. Erau mereu actualizate cu documentele recente de partid, cu textele cuvântărilor lui Ceaușescu. Așa le-a prins revoluția din decembrie 1989, pretrecută, la Cluj, și lângă aceste vitrine (mai precis în spațiul dintre librărie și Hotelul Continental).

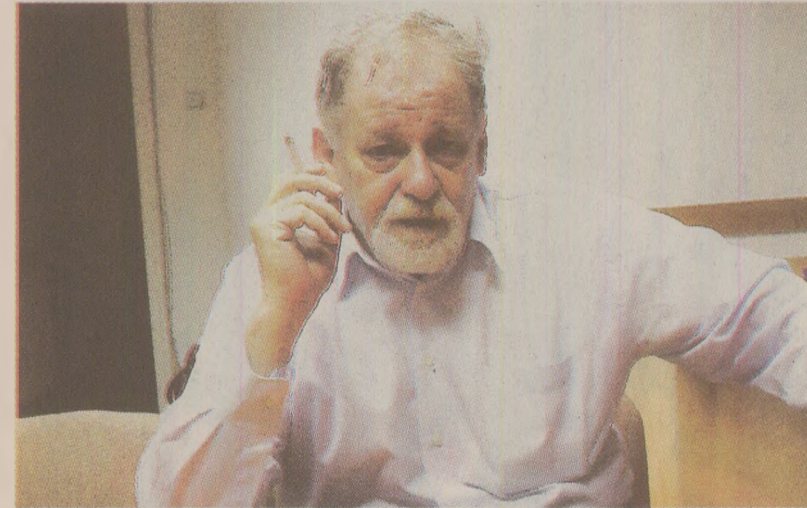
Ion VLAS
Amintirile unui librar,
Cluj-Napoca,
Editura Accent, 2007, p. 79-82

AICI RADIO EUROPA LIBERĂ!

Postul în limba română avea audiența maximă din Europa de Est

(Urmare din pag. 1)

Adică erau luate în considerare nu mai acele rezultate care, de-a lungul a câțiva ani consecutivi, arătau aceleași sau aproape aceleași evaluări la aceleași întrebări. Ceea ce însemna că, dacă eu pornesc astăzi o cercetare și am întrebarea numărul 1, ea va putea fi relevantă numai peste 3 ani, dacă va fi. Apoi rezultatele intrau într-un proces de așa-numită «cântărire» a eșantionului, prin care erau ridicate și scăzute în cadrul acestuia ponderile diferiților respondenți, depinzând de ocupație, vârstă, locul unde trăiau ș.a.m.d. Sigur că astăzi ni se pare o metodă primitivă și puțin validă.

Michael Shafir afirmă, cu umor, că „rating-ul” Europei Libere depindea de „performanțele” lui Nicolae Ceaușescu FOTO: Lavinia Betea

Ratingul depindea de „izbânzile” regimului

Comparativ cu celelalte secții care emiteau pentru țările Europei de Est, potrivit acestor sondaje, care erau audiența postului în limba română?, l-am întrebat pe Michael Shafir.

„Postul de radio Europa Liberă în limba română avea cea mai mare audiență din Europa de Est, mi-a răspuns. Vă vorbesc acum de anul 1985, când am revenit, cum spuneam, la Europa Liberă până în 1989. Peste 60% constituiau ascultătorii ai Europei Libere cel puțin o dată pe săptămână, dintre care cam 25% până în

30% ascultau în fiecare zi. E enorm. Întotdeauna am încercat să torn apă rece pe aceste rezultate pe care nu le puteam la îndoială, însă subliniam întotdeauna că asta nu se datorează faptului că noi am avea cei mai grozavi redactori, ci faptul că adevăratul nostru redactor-șef se numea Ceaușescu. Ca să folosesc noțiuni mai moderne, «ratingul» nostru depindea de performanțele lui Nea Nicu.”

Iar „performanțele” politicii liderului lor îi țineau pe români mai mult cu urechea îndreptată spre postul american ce emitea din München decât

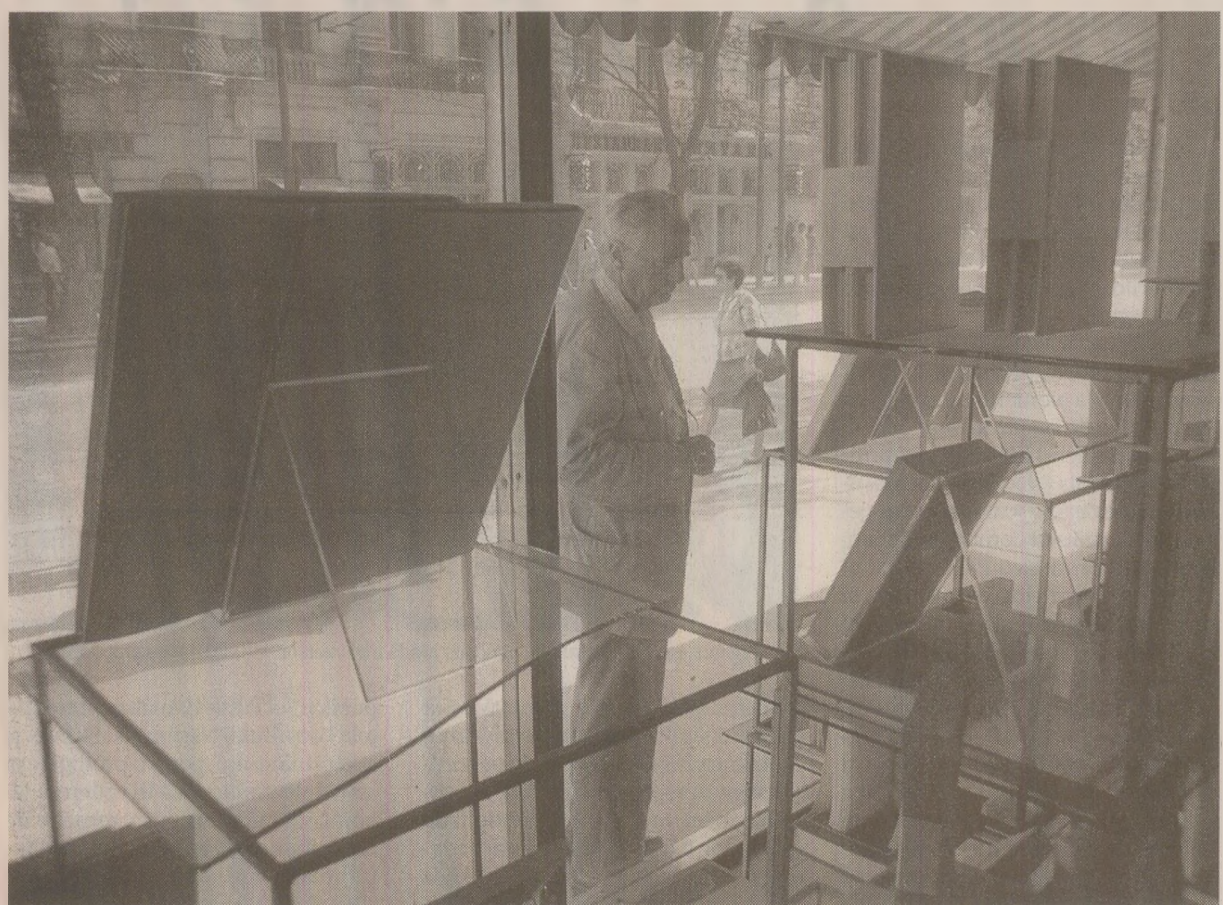
spre posturile de radio și televiziune din București. „Unde nu existau asemenea persoane, asemenea lideri care să ducă populația la disperarea la care el o duse, bineînțeles că și audiențele erau mult mai scăzute, explică Michael Shafir. Trebuia să fii foarte tracasat în timpul zilei și să nu ai ce face seara, ca să ascuți Europa Liberă cu atâta dedicație.”

Ca să ascuți ceva bruiat, observ eu, amintindu-mi de lecturile ultimilor ani despre Radio Europa Liberă. „Nu era bruiat, mă contrazice interlocutorul. Europa Liberă nu mai era

bruiată din 1975, de imediat după Helsinki. Nu mai era bruiată, dar în alte țări oamenii de obicei aveau și alte de făcut. Cu atât mai mult cu cât nu peste tot oamenii stăteau la coziile la care trebuia să se stea în România și, chiar dacă mai stăteau, cel puțin aveau seara la televizor alte lucruri. Or, în România, datorită lui N. Ceaușescu, nu aveau oamenii ie face altceva și situația era disperată.”

Dar parcă tot nu-mi vine să cred că o asemenea promisiune fusese respectată. Și insist: sunteți sigur, domnule Shafir, că nu mai era bruiată? „Absolut. Nu, nu era bruiată. Ceea ce se întâmpla era că în anumite regiuni ale țării se prindea mai greu. Dar se prindea mai greu pentru că erau unde scurte. Nu se transmitea pealte unde. Or, condițiile meteorologice sau faptul că respectivul stă într-o casă care se află lângă sau în apropierea unui combinat care este energofag, putea da impresia de bruiat. În anumite regiuni ale țării nici măcar Radio București nu se auzea ca lumea. Nici cele mai teribile emisiuni, de exemplu «Scrisoarea celor șase» sau inițiativa Frontului Salvării Naționale n-au fost bruiate. Din acest punct de vedere, Ceaușescu și-a respectat angajamentele asumate la Helsinki, și era conștient că problema este constant urmărită de americani.”

Lavinia BETA

Vitrinele librărilor erau atent monitorizate de responsabilii Culturii în 1989 FOTO: AGERPRES

SUGESTII, SESIZĂRI, RECLAMAȚII

VACI ÎNFOMETATE LA CAP SINEȘTI

Sunt multe ferme zootehnice bune și foarte bune în județul Ialomița. Cu atât mai nefiresc apar situațiile în care unități cu ferme zootehnice, fără a avea condiții mai puțin bune decât altele, desfășoară o activitate slabă, în primul rând datorită modului lipsit de răspundere în care se acționează pentru îngrijirea animalelor, pentru o furajare corupuzătoare. Iată un exemplu nedorit pe care l-am întâlnit într-una din zilele lunii ianuarie la cooperativa agricolă de producție din comuna Sinești.

La ora 6, întâmplarea m-a scos în cale pe medicul veterinar Teofil Ivan, șeful fermei zootehnice. Pleca cu bicicleta din satul Liliaci spre Sinești, la ferma unde trebuia de mult să fie prezent la desfășurarea programului de grajd.

– Azi am plecat mai târziu de acasă, recunoaște dânsul. Este prima zi în care mi se întâmplă. N-am dormit toată noaptea de griji.

Este posibil, ne-am gândit. Cui nu i se întâmplă să aibă o noapte mai grea! Pătrundem în curtea fermei, într-o beznă de smoolă. Nici o sursă de

lumină nu ne poate conduce spre grajduri. Nici un felinar, nici o lanternă, ca să nu mai vorbim de un bec electric. Am intrat totuși în primul grajd și, după susurul pe care-l făcea laptele mult în găleată, ne dăm seama că este acolo cineva.

– Ioane, strigă șeful fermei la un îngrijitor, du-te și adu un bec. V-am spus mai mult timp să-l înlocuim pe cel ars.

Constatăm, pe pipăite, că în adăposturile cu nivel constant nu este apă. Cum? Vacile au stat toată noaptea fără apă? Iesele sunt curate, lîns, nici urmă de furaje, dar nici apă? Șeful de fermă are însă răspunsuri potrivite la toate situațiile:

– Întâi le mulgем și apoi dăm tainul de dimineață. Apa am oprit-o pentru că mulgătorii să nu pună apă în lapte. Șițiți, am observat într-o zi că a scăzut procentul de grăsime.

– Oamenii nu se simt jigniți? Cum să nu scadă și procentul de grăsime, și cantitatea de lapte multă dacă animalele n-au avut nici mâncare și nici apă? Și apoi, așa cum ați mărturisit, numai astăzi ați întârziat, în rest

sunteți aici o dată cu îngrijitorii, le supravegheați munca...

Mergem în liniște spre alt grajd. La cel care, dacă am vedea, ar trebui să poarte numărul 5. Șeful fermei ne avertizează să ocolim clădirea și să intrăm pe ușa din capătul celălalt, pentru că s-ar putea ca porțile masive de fier să cadă pe noi. În acest grajd chiar nu se poate distinge nimic: nici vaci, nici mulgători, deși aceștia își fac simțită prezența prin zgomotul specific mulsului. Întâmplarea cu becul ars de la primul grajd este aici parca o regulă a lipsei de gospodărie. Cum de s-au ars și aici becurile? În schimb, este apă în adaptoare. După ce s-a făcut ziua, am văzut că dintr-o țevă spartă curgea apă în neșter.

Tot pe întineric, pe drumul știut de șeful fermei, ajungem la magazia de furaje. Este trecut de ora 7, iar o căruță așteaptă de o jumătate de oră să vină magazinul Tudor Bogdan cu cheile.

Apare între timp și magazinul, cu țigara în gură, calm și deloc grăbit.

– Nea Tudore, te-ai boierit. Ai uitat că programul începe la ora 6.

– Tovarășe, am avut și eu treabă

acasă. Și să știți că niciodată nu vin mai devreme. Dacă nu se face ziua, nu putem umbla la furaje, nu avem lumină.

Din cauza neajunsurilor de la această fermă, natalitatea, care a scăzut cu 20 de procente din 1987 în 1988, hrănirea la iele a 430 de vaci cu lapte când există 147 hectare de pășune din care 7 hectare de pășune cultivată (deci cu posibilitatea oferirii unei hrane abundente pe toată perioada de vară), existența unui număr mare de junici nemontate de 3 și 4 ani care nu pot încă să fie trecute la cireada de bază sunt tocmai urmarea faptului că activitatea din zootehnia cooperativei nu a făcut obiectul unor analize sistematice și responsabile din partea organelor de partid și de stat, a conducerii cooperativei. Este depus acest acum, cât mai urgent posibil, pentru mobilizarea tuturor resurselor, ca și această unitate să se înscrie cu rezultate pe măsura posibilităților mari de care dispune.

Petre CRISTEA
Știința, nr. 14.450 din 1989

anunțuri

CERERI ȘI OFERTE DE SERVICIU
Direcția Sanitară Regională CFR București, cu sediul în Bd. Mărăști nr. 63, Sector 1, încadrează în conformitate cu Legea 12/1971 un fotograf și un gipsar.
Primesc persoană suferindă sau o îngrijesc la domiciliul meu.
Primesc în gazdă o studentă, încadrată, condiții ireproșabile.
Căutăm femeie în putere, fără familie, internă sau semiinternă, pentru îngrijire și menaj bătrân deplătabil.

VĂNZĂRI
Vând Peugeot 404, stare bună, mașină tricootată două paturi Singer Memo 2.
Covor persan manual 2 x 3, stare nouă, sfesnice, candelabre, piedestal, casete video înregistrate.
Videorecorder Național Panasonic NVG 50, sigilat, televizor color JVC, 7 sisteme cu telecomandă, birou nuc și dormeză convenabil.
Vând dublu video Recorder, haină piele, cojoc, covor persan, diplomat cifru. Cumpăr videocameră, radio auditiv, boxe.
Vând ustensile din atelier de reparat biciclete, situat în zonă centrală.

amintiri

Țuica de Vălenii de Munte, celebră în toată România pentru gustul ei rafinat

tv 17 februarie 1989

19:00 Telegazeta
19:25 Tezele și orientările formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu – program de muncă și acțiune revoluționară. Autofinanțarea – expresie a capacității întreprinderilor de a-și asigura o dezvoltare eficientă. Redactor Ciprian Enache
19:45 România în lume. Documentar: Redactor George Marinescu
20:05 Copiii cântă patria și partidul. Program literar-muzical-coregrafic susținut de formații pionerești
20:25 Tinerete – educație spirit revoluționară. Istoria patriei, carte deschisă spre aleasă învățătură.
20:45 Omul și sănătatea. Prevenirea și tratarea bolilor aparatului respirator. Redactor Melania Coman
21:05 Cinecluburile – prezență activă în munca politico-educativă
Redactor Tudor Caranfil
21:20 Univers, materie, viață. Emisiune de educație materialist-științifică. Din tainele naturii. Producție a Televiziunii din Republica Socialistă Cehoslovacă. Redactor Ștefana Bratu
21:40 Pagini simfonice de mare popularitate
21:50 Telegazeta
22:00 Închiderea programului

„Europa sau Barbaria”

Scriitorul disident Dan Petrescu, 39 ani, este unul dintre rarii intelectuali români care mai îndrăznesc să critice deschis regimul președintelui Nicolae Ceaușescu. În ciuda unei foarte stricte supravegheri polițienești, Petrescu a reușit să se întretină clandestin cu ziaristul francez Christophe Barreyre. A doua zi, acesta a fost interpellat de Militie, supus trei zile la rând la interogatorii și, în cele din urmă, expulzat.

Cotidianul Le Figaro a publicat acest interviu pe care îl reproducem integral cu câteva zile după reîntoarcerea ziaristului în Franța, cu prilejul unei „Zile speciale a României”, coordonată de organizația umanitară Comitetul internațional de urgență, pentru a atrage atenția opiniei publice occidentale asupra stării de „penurie organizată” și asupra represiviilor polițienești care caracterizează azi România:

Christophe Barreyre: Ce înseamnă să fii dizident?

Dan Petrescu: La început am vorbit ca o persoană singură. Acum am ajuns la convingerea că vorbesc și în numele altor oameni care nu au posibilitatea sau curajul de a o face. Desigur, sunt riscuri, dar pentru mine aceasta reprezintă o mare ușurare. Am ajuns să-mi pun de acord gândurile cu vorbele. Aceasta e mult...

Care sunt dificultățile dumneavoastră cotidiene?

Se luptă neîncetat pentru a trăi la noi. Cozile au devenit o instituție națională. După tulburările de la Brașov din noiembrie 1987, s-a îmbunătățit aprovizionarea, dar aceasta a rămas întâmplătoare. Vă dați seama că dacă stai la coadă mai multe ore pe zi, nu mai ai timp să te ocupi de tine însuși. Cu atât mai puțin dacă faci o profesie intelectuală. E un coșmar, un climat disperat care are repercusiuni asupra vieții, dar și asupra calității umane a oamenilor. Nu cunoașteți românii dintr-o perioadă mai bună decât aceasta, dar eu găsesc că și-au schimbat până și fizionomia. Acesta e poate omul nou pe care puterea îl speră, dar dacă acesta este el, este un dezastru.

Intenționați acțiuni mai dure pentru răsturnarea acestui regim?

Actualmente nu există nimic de organizat în acest sens. Dar este sigur că o societate care este reprimată până la acest punct, într-o zi va sfârși prin a exploda. Pentru a răsturna regimul, trebuie ținut seama și de prostia acestuia. Oamenii politici sunt cei care au provocat tulburările de la Brașov, forțând oamenii să se adune pentru a merge să voteze într-o dumi-

nică. Se vorbește acum despre tot felul de nemulțumiri, inclusiv în cele mai înalte sfere ale puterii. Nu știu dacă se poate vorbi despre o acțiune subversivă conștientă, direct din partea cercurilor conducătoare, dar prostia lor conduce direct la aceasta.

Care este viitorul României?

Trebuie luate în considerare extremele. Sau ea iese complet din Europa, sau este reîntegrată. Lucrurile nu mai pot continua astfel. Trebuie ales: sau reîntegrarea în Europa, sau barbaria?

Uniunea Sovietică poate interveni în această alegere?

Se va ști vreodată? Rușii au spus că ei nu se amestecă în treburile interne românești.

Care este situația dumneavoastră personală?

După interviul meu publicat în Liberation, la 28 ianuarie 1988, poliția politică m-a convocat. Trei oameni au discutat cu mine timp de cinci ore încontinuu. M-au amenințat. Spuneau că neori legea este ajutată de o băta. Au adăugat că dacă reîncep, ei nu vor mai fi dispuși să mă tolereze. Poliția s-a insinuat în familia mea. Au cerut soției mele să le răspundă dacă ea îmi aprobă ideile. Am protestat. Mi s-a răspuns atunci că soția mea trebuie să aleagă între serviciul ei și mine. Le-am spus s-o dea afară dacă doresc. Până în prezent, nici o măsură de acest gen nu a fost luată.

Viața Noastră (Israel) 17 februarie 1989
Articol primit prin bunăvoința doamnei Ditta Goshen, coordonatoare a Centrului de Studii și Cercetări a Istoriei Evreilor din România de la Universitatea Ebraică din Ierusalim

vremea

Vremea s-a răcit, iar cerul a fost parțial noros. Pe alocuri, a nins în estul țării, iar în rest s-au semnalat ninsoiri cu totul izolate. Vântul a suflat slab până la moderat, cu unele intensificări sporadice în estul țării, din sector nordic. Temperaturile au fost cuprinse între

-12 și +5 grade. S-a semnalat ceață cu depuneri de chichiură mai ales în centrul țării. În București, vremea s-a răcit, existând condiții neînsoare slabă. Vântul a suflat slab până la moderat, iar temperaturile au fost cuprinse între -6 și +2 grade. Dimineața s-a format ceață.

Multum in parvo

ORIZONTAL: 1) Cale de comunicație – Bătaie de joc. 2) Trecutul apropiat – Nota șapte la psihologie! 3) Cap de coloană – Directoarea la teatrul de păpuși 4) Verigi de legătură – Formula de atac pentru apărare. 5) Nu au grutăți cu vânzare-cumpărare – A trage la apă până la fund. 8) Cap... la mare – O legătură de flori. 9) Un conducător... care nu face nimic – Umplute cu boabe. 10) Aviz favorabil!

VERTICAL: 1) Plasată pe orbită. 2) Gol realizat prin zidul apărătorului – Gen de puști la marină. 3) Capabile de reproducere. 4) Un fel de paravan. 5) Depozite de furaje concentrate – E un incapabil. 6) Căzut jos! – Simun în deșert! – Cărbune... animal. 7) Șutată în gol! – A fost cândva hot – Smintit la cap! 8) Nu sunt ce par a fi (fem.). 9) Cu realizări frumoase în muncă. 10) Îmbrăcăminte de corp – Și cu asta basta.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
2									
3									
4									
5									
6									
7									
8									
9									
10									

Dicționar: LAI.

Revista Rebus, nr. 7/1989